

Plymouth, Pa., 20 Spalnio.

Lygiai visi, taip svietiszki kaip ir dvasiszki, raginame savo tautiecius prie apsiszvietimo, skaitymo knygu bei laikraszcziu. Bet pasizurekime kaip tas yra gyvenime. Vadovai abiejy partiju, valnaminiai kaip ir klerikalai (dvasiszkiejie) bruka zmonems tikta savo paziuras ir neduda jiems pasirinkti to, ka jie geriaus megsta, ir nenori duti zmonems supratimo, idant jie svarstytu viena ir antraja puse. Kiek dudasi izvelgti, sziadien musy broliai yra jau visai kitokios numones, negu buvo pirm 10 mety arba ir 5 mety. Klerikalai mato tame savo gala, nes klerikalizmas abelnai visur pula ir jo vieton stoja socializmas, kursai turi uz mierj suteikti zmogui prigulinczias tiesas ir pastatyti j lygiu su visais, kaip zmoguy. Iki sziolei vieszpatavo, ir tebevieszpatauja nekuriuose szalyse dar, klerikalizmas. Kiekvienas nenori paliusuti, arba suteikti visatina laisve, tokiam, isz kurio jis tik gyvena, kurj paliusavus, reiktu pacziam pasidarbuti ir pasirupinti apie gyvenima. Musy klerikalai iki sziolei valde, Lietuvoje dar tevaldo, mumis ir buvo pasidarę isz mus tikta tranus, kurie jiems turtus su vilko ir ju klausę visame. Sziadien yra jau visai kitaip. Musy zmones atvyke Amerikon, pamate kaip zmones gyvena, priegtam turedami laikraszcziu ir knygeliju, kurie mokino jus, kaip turi gyventi ir nesiduti save isznaudoti visokiems siurbeloms. Musy klerikalai matydami, kad daugelis tokiy tranu jau pabego, griebiasi uz paskutinio ir begediszkausio dalyko. Kaip virszui mineta, ragina ir jie zmonis prie apsiszvietimo, bet paziurekime j ju veikima. Musy zmones nieko apie save nezinojo iki pirm 14 mety, klau-

se bei tvirtai tikejo klerikalams ir laike ju zodzius uz szvencziausias tiesas. Sziadien jau pradeda zmonys iziureti, kad visai nesutinka ju darbai su zodziais ir ima jus kratyti ir spręsti apie ju teisinguma. Del atlaikymo zmoniuy nu tokio pasiryzimo, sztaika jie daro. Per iszpaizinti, uz nusidejimus, kaipo metavone, uzduoda nusidejeliui neskaityti svietiszku knygeliju, ant pamokslu garsina zmonems kad neskaitytu laikraszcziu, apart ju pacziy iszleidziamu, su bauginimu, negavimo iszriszimo isz nudemiuy, bei tie, kurie eina ant darbiniukiszku susirinkimuy, tai gyvi budami tokie nueis i pragara, kad tokius, kurie nemoka jiems algos, niekas nelaikytu savo namuse, po bausme negavimo iszriszimo isz nusidejimu. Kiti vel myledami lupomis artyma, pliauszka tikintiems, kad nedutu apgarsinimuy i jiems neprielanku laikrasztj ir kurie jau yra nu seniaus, pasirupina perkalbėti, lengyatikius, kad isz to laikraszcziio iszmes-ty savo apgarsinima, nes esas bedieviszkas.

Antra, klerikalai matydami savo gala, ir griebesi neva uz mokslo idant j suteiktu zmonems. Iki sziolei jiems to nereikejo, uzteko pasakyti „bedieviai“ o zmones tikejo. Sziadien jau taip nera, zmones patys pradeda apie tai svarstyti ir spręsti o ne tikėti, ka jeib kas pasako. Sziadien neliko klerikalams kitokio jrancio, kaip tikta lygiai iszleisti savo laikraszczius idant nors nekuris kolaik galetu prie saves primasinti o kitus iszlaikyti. Sziadien visi lietuviszki laikraszcziai, apart ju pacziy, ko voja su klerikalais veik niekame nesutikdami. Isz to matyti, kad klerikalai yra labai apverktinam padėjime, ir priegtam kyla klausymas: ar visi jau musy laikraszcziai pastojo bedieviszkais, ar klerikalai

taip zemai jau nupule, kad neturi jokios simpatijos? Atsakyti ant to asz neapsiimu. Bet geriausiai parodo ta gyvenimas, ir koznas kurs tai iziuri, pats gali nuspręsti.

Klerikalai raudoja jau, kad galybe pradeda mazėti. Veik kiekviena parapija nesikakina isz savo vadovo. Iki sziolei zmones tikejo jiems, bet pamate, kad jie tik savo kiesznius kaupoja, pradėjo patys reikalus prizureti, ir kur bei ant ko duda piningus.

Vadovai verkia tu laiminguy dieny atsimindami, bet kas praėjo, nesugriz jau. Vietoje niekinti parapijonus ir kelti nesutikimus, geriaus buty, kad jie dabotu tikta altoriy, nesikiszdami niekur ir gaudami savo alga, nes jeigu draugyste, t.y. parapija, ka isteigia, tai turi pilna tiesa tumi ir redyti bei uzvezėti. Klerikalai sako, kad tai esant nekatalikiszka, jeigu parapijonai neatiduda viska kuningui. Tikejimas su apvezejimu baznyczios nieko bendro neturi ir parapijonai dar niekur nepaliepe kuningui kaip turi jis apeigas atlikti, o jeigu jie rupinasi patys apie baznyczia ir jos uzlaikyma, tai negalima jiems uzmes- ti kad jie jau liuteriai—kalvinai—valnaminiai ir kitoki.

Isz Lietuvos.

— *Indiszkas studentas Vilniuje.* I Vilniy atkako dabar koksai Loric, kurisai apsigarsino esas studentu Kalkutos universiteto, isz tikro gi jis yra sunus doniszko kazoko, motina jo persijone. Vilniuje rodo jis paslaptis Indijos fakury; isz jo parodymy, kaip kiti, yra isztikro zingeidus. Jis, paveikslan, perduria kuna kio nors zmogaus, o perdurtas ne jaučia ne jokio skaudėjimo, uzta, jeigu iduria i koki nors ne gyva daikta, paveikslan, i stala, skaudėjima pajunta neuzgautas, szale stalo

stovintis. Loric pats prikale savo ranka prie stalo, prikaltą apziurejo susirinke, buvo prie to miesto gydytojai, bet isztraukus paskui vini, ant rankos ne jokio zenklo nepasilikko. Atlieka jis daug visokiy labai zingeidziy, rodosi nesuprantamuy darbu, tikta gaila, kad ju pats priderancziai moksliszka iszaiszkinti ne moka. Rodosi, nu universiteto studento galima ir iszaiszkinimo reikalauti.

— *Padavadyjimai apie pabegelius nu kariaunos.* Maskoliszkas randas iszdave nauja padavadyjima apie pabegelius nu kariaunos. Pagal ta padavadyjima, jeigu pabegelis sugrizo iszbuves kur, arba iszsilapstes iki 43 mety amziaus, tai jo jau ne ima i kariauna; pabegusius isz kariaunos kareivius paprastai nusudyja i disciplinariszkus batalijonus, o paskui, atbuvus bausme, atidudavo atgal i kariauna; pagal nauja padavadyjima, jeigu pabeges kareivis po 43 m. savo amziaus pateko i maskoliy nagus, tai, iszbuves bausme, jau ne bus atidutas i kariauna.

— *Naujas pliantas (szoszeja).* Neuzilgio prasides darbai prie naujo plianto, kurisai tesis iszilgai Nemuno, Lietuvoje. Ilgis to naujo kelio bus 125 viorstu, ant ko maskoliszkas randas paskyre puse milijono rubliy. Vilniuje jau atsiuvo licitacija ant atlikimo darbu; paima jus du zydai: Kaplan ir Kantor. („Lietuva“)

Isz Kitur.

— *Vokietija.* Vokietijoje dabar puczia labai didis anti-Amerikoniszkas vejas. Ciecorius ir jo szalininkai yra bais ipyke ant Amerikos laikraszcziy, kurie paskutiniame laike pradėjo kritikuti ir iszjukti Vokietijos ciecoriy. Ciecorius net liepe sau perskaityti tokius

straipnius, kurie jį visokių apraszo. Kaip praneša laikraščiai, cecorius yra visai atszalęs jau link Amerikos, ką parodė nepriimdamas Suv. Valstijų pasiuntinio F. V. Neumann'o į miestą Keoln. Kaip general konsulis Suv. Valstijų tam pasiprieszino, tai užrubežinių dalykų ministeris apipylė jį su iszkarpomis amerikoniškų laikraszečių ir nedavė nei sznekėti. Atsikerszinimui Amerikai, cecorius simpatizuoja su Ispanijos regentka Kristina ir taraujasi apie Kubos reikalus.

Cecorius yra pasiryžęs isz naikinti socialdemokratų, o sziejie vėl visu smarkumu ky-la augsztyn. Socijalistų vadovą Liebknecht'ą nusudyjo ant 4 mėnesiu kalinio už kritika-vojiną cecoriaus kalbos bei daugelį kitų redaktorių, kurie Liebknechtui pritarė. Spaudimas socialistų, daugina tik-tai jų skaitlių ir ant ateinan-čių rinkimų į parlamentą vėl daugiau jų partija turės balsų.

— *Ispanija.* Valdybų mi-nisteris Moret, nori Kuboje vi-sas urėdizskas vietas apstatyti su kubiečiais ir tikisi tūmi greičiaus nugalabyti maisztą, bet ar tas jo užmanymas įvyks ir turės pasekme su įtekme ant gyventojų, yra tai labai abejotina. Kubiečiai yra pasiryžę gyventi laisvai arba karzygiais mirti, o ne svetimą jungą neszti.

Atszaukus Veilerį isz Ku-bos, siunczia per gen. Blanco ir 20,000 dar kariaunos, Ku-bai paliūsavimus. Kubos pa-siuntinys Anglijoje iszsitarė, kad Ispanija negali ilgiaus vesti karės, dėl stokos kasztų, ir garsina, kad Kuba apsiima Ispanijai atmokėti \$150 mili-jonų karės kasztų ir turi iszsi-kraustyti ant visados isz Ku-bos. Gvaranciją, tikisi, kad dūs Suvienytos Valstijos. Ku-biečiai nereikalauja jokios pagalbos, o tik tai pripažinimo

jų už kariaujančią pusę, idant galėtu aprupinti savo karei-vius su tam reikalingais gink-lais.

Kubiečių jenarolas Castillo kalnūse Carmen turėjo kelis susirėmimus su ispanizka ka-riauna, kurią privertė du kar-tu pasitraukti isz muszio vie-tos ir pazeidė jų vadą Rotger'ą, bei 46 ispanus užmuszė o 60 pazeidė.

Provincijai Pinar del Rio kubiečiai užpūlė ant mieste-lio Cangre, kur pasiėmę gana sau reikalingų daiktų ir sude-ginę visas urėdnycijas bei pa-korę du ispanu ir 4 kubiečius, kurie tarnavo ispanam, paėjo savo keliu.

— *Airija.* Dubline 10 die-ną szio mėnesio tapo apvaiksz-cziota szeszta metinė mirties Parnellio, garsiausio airių va-do. 5000 airių kurie buvo isz visur atkeliavę, traukė per ulycias Dublino su vainikais pas Parnellio kapą, idant jam jau numirusiam iszrodytu sa-vo dėkavonę už jo nūpelus dėl tėvynės. Minia iszėjo isz St. Stephens Green pirmoj' va-landoj' po pietų su tam pri-rengtu vežimu, ant kurio sto-vėjo Parnellio biustas (pa-veikslas) apdengtas vainikais ir gėlėmis. Paskui jįėjo 30 orkestrų, toliaus visokios drau-gystės tautiszkūse rubūse.

Nesant jau Parnellio, sto-jo į jo vietą John Redmond, kuris sutvėrė „Nepriegulmin-gumo Airijos Lygą“ ir reika-lauja kad Airija pati rėdytusi. Po apvaikszcziojimo Parnellio szeszta metinės mirties, laike susirinkimą, ant kurio pribu-vo 800 delegatų. Kalbose bu-vo iszstatytas Gladstonas kai-po didžiausias prieszas Airių. Ant susirinkimo reikalavo jie visiszko nepriegulmingumo ir patvaldystės. Prieg tam nu-tarė, ne tikt nepriegulmingu-mo reikalauti, bet ir iszleidimo visų airiszkų politiszkų prasi-kaltelių. Toliaus, atsiszaukti

į visus draugus parlamento, kurie paskutiniūse metųse lai-kėsi klaidzios politikos, idant atsiverstu ir pastotu szalinin-kais nepriegulmingumo, ir ei-tu Parnellio pravestu keliu.

Szį metą Airijai labai men-kas užderėjimas javų buvo. Peticija net isz 64 sąnarių rei-kalavo pagalbos nū valdzios, kuri apsiėmė isztirti teisingu-mą to reikalavimo ir suteikti pagelbą.

— *Kreta.* Turkijos randas atsiszaukė į Europos vieszpa-tystes reikale nuginklavimo arba atėmimo ginklų kretie-cziams, lygiai mazulmonu kai-po ir krikszczionių per tur-kiszkus kareivius prie pagal-bos kitų vieszpatysčių karei-vių kurie yra ant Kretos. Priegtam ragina vieszpatystes koku nors budu greičiaus už-baigti reikalus ant Kretos.

— *Guatemala.* Maisztai ne-siliauja. Pasakoja buk rando kariauna sumuszusi maisztinin-kus nuvijo jųs į meksikoniszką teritoriją, kur jiems tapo atimti ginklai per meksiko-niszką kariauną. Maisztinin-kai turi savo valdzioje rytiniū-se departementūse miestus: Jutiapą, Jolapą, Chiquimulą ir Zasafą. Prezidentas Barrios renka visą kariauną ir keta traukti rytūsna. Genar. So-lares, Guatemalos kariszkas ministras tapo suronytas mu-szoje su maisztininkais po La Avenipa del Golfo. Rytinę szalį miesto Guatemalos su visu greitumu drutina, nes ti-kisi kad gali užpulti maiszti-ninkai netikėtai, kurie nū czia 15 mylių turi savo gūlį. Bar-rios tikisi, kad surinkęs savo kariauną nuraminsęs maiszti-ninkus į 10 dienų.

— *Serbija.* Mieste Tschais-chak, susekė net 200 plėszikų, kurie buvo samdininkais ra-dikalų, idant apvogtu ir zudy-tu sistematiszškai draugus libe-

raliszkos partijos. Vienas garsus radikalas ir sąnarys parlamento Taisitsh, lygiai ta-po priesz sudą apskustas kai-po draugkaltininks, bet mi-nistras tiesų, taippat radikalas, pasirupino jį iszteisinti ir isz-liūsūti. Dėlto mislyjama yra, kad per tą ministerį ir kiti taps iszteisinti. Sudo tyrinė-jimai parodė, kad plėszikai kankino savo aukas su įkaity-ta iki raudonumo geleže ir api-plėszdavo. Vadovu tų plėszikų buvo nekoks Brkitsch, ku-riam visas informacijas padū-davo pasiuntinys Taisitsch, su kurio žine nužudė mokintoją Backoviczių, kursai buvo di-deliu politikieriumi, ir parupino jam gerą pabėgimą į Jūd-kalniją (Czernogorija), kur kaip jam užtikrino Taisitsch'as, kad kuningaiksztis Mikalojus lygiai troszko Backovicziaus nugalabinimo, ir zadėjo to-kiam nugalabintojui gerai at-lyginti. Galiausiai norėdamas Taisitsch'as nusikratyti Brkits-cho, apskundė jį už sūkalbį ant gyvasties Serbijos kara-liaus Aleksandro, bet tas pa-sirodė melagyste.

Dalis darbu.

— *Hazleton, Pa.* 200 vai-ku, kurie renka akmenis isz anglių Honeybrook'e turėjo savo susirinkimą ir visi vien-balsiai nutarė sustraikūti, jei-gu jiems nebus padidinta mo-kestis. Superintendentas jųs zadino, ketindamas algą padi-dinti, kad jie eitu dirbti tiktai. Vaikai ale neįsileido su jūmi visai į kalbą. Jei vaikai sus-traikūs, tai turės viskas susto-ti, nes be jų negal nei angli-kasiai dirbti.

— *Pittsburg, Pa.* Netoli-mais kasyklų „De Armitt“ pas Sandy Creek tapo aresztavoti straikieriai kurie ejo net su 12 muzikantų.

Straikieriai tapo sustabdyti vieną bertainį mylios nū ka-syklų „De Armitt“ ir nuvary-

ti į Pittsburgą, kur muzikantai grajijo iki szeriffo offisui. Aresztavojo jūs buk už kėlimą ermyderio, kurį darė eidami su muzika. Superintendentas kasyklų „De Armitt“ yra szeriffą nusamdęs idant nedaleistų straikierių prie jo 3 kasyklų, kuriose pilnai yra dirbama.

— *Chattanooga Tenn.* „Soddy“ kasyklų darbininkai visi sustraikavo reikalaudami pakėlimo mokesties. Kasyklos turi labai daug apsteliavimų, tai darbininkai mislyja, kad savininkai kasyklų užganėdins jų reikalavimus.

— *Bridesburg, Pa.* Czionai sustraikavo 39 audėjos, kurių dėl turi dar sustoti net 200 audėjų. Jos reikalauja padidinimo mokesties. Geriausios iš jų darbininkės gavo ant nedėlios tiktai \$3 iki 5,50. Priegtam dar buvo įvestas darbas nū stukio, ant ko neuždirbo daugiau, kaip \$5 ant nedėlios.

— *New Yorke.* Laikrodžių dirbtuvėje Seis & Weisbach 60 darbininkų sustraikavo dėl mažos mokesties, kaipo ir kontraktorai nenorėjo priimti darbininkų prigulinczių jūniją.

— *Belle Air, Ohio.* 500 darbininkų dirbanczių „Belle Air Steel Co.“ sustraikavo, kad darbdaviai norėjo jiems mokestį numazinti.

— *Springfield, Ill.* Kasyklų „Pana Coal Co.“ darbininkai sugrižo prie darbo ir apsiėmė ant 27½ centų už toną. Priegtam kasyklų savininkai apsiėmė dūti parako baczkutę už \$1,75, o kitus įrankius dovanai.

Suvien. Valstijų sekretorius Sherman, pareikalavo nū Penn. gubern. Hastingo tikro danesimo apie barbarystę Latti-

mere' kurę papildė szeriffas Martinas. Hasting'as paliepė pacziam Martynui ir gen. Gobinui daneszi Shermanui apie tą veikalą. Austrijos konsulis reikalauja atlyginimo likuosioms naszlėms bei suzeistiesiems, ir jau klabina Sherman'ą prie iszmokėjimo. Už lietuvius neužtars maskoliszi konsulai, nes neturi neivienas lietuvys užrubežinio paszparto be ko negal pasiskusti.

— *Maszinos vietoje palengvinti darbą, visai jį atima.* Vartojimas maszinų visokiose darbo szakose, vietoje palengvinti darbą, atstatė nū jo tukstanczius darbininkų. Apleidžiant kitas jau, imsime masziną su kuria anglis jau kasa. Toji maszina dar nėra įvesta į visas kasyklas, bet kasyklų savininkai rengia tokias jau įsitaistyti. Tokios maszinos jau buvo įtaisytos laike straiko apie Pittsburgą ir atliko gana didelę rolę. Tolesnem laike taps tokios maszinos įvestos į visas kasyklas ir paszalyt darbininkus, kurie turės kitokio darbo jieszkoti. Kur dabar dirba 10 darbininkų, maszina tą atliks tiktai su dviems darbininkais. Tokia maszina varoma su elektriszka syła, iszardys, suskaldys ir sukraus į karus anglis. Darbininkas, kuris savo darbo laike sukrauja 10 tonų anglių, turi jau gerai prisidirbti; o tokia maszina lengvai užkraus 100 tonų su pagelba 2 vyrų ir, isz vietos į vietą bus pagal reikalą nukraustoma. Tokia maszina paliūsūs daug tukstanczių darbininkų, kurie negaudami kitokio darbo, turės užsiimti žemdarbyste nenorėdami isz bado numirti.

Isz Amerikos.

Gelzkelių statistika 1896.

Amerikos Suv. Valstijų gelzkelių ilgis isznesza 184,895

myles. Subankrutijusių linijų yra 18. Keleivių pervežė 575, 772,737. Tavorų pervežė 765,891,385 tonus. Piningų jėmė \$1,150,244,376. Gryno pelno liko kapitalistams, apmokėjus visus kasztus \$33,000, 000. Gelzkelio tarnų užmuszta 1900 ir 30,000 suzeista. Keleivių užmuszta 406 o suzeista 5845.

Didžiauses girtūklis ant svieto.

Lexington, Kentucky, gyvena nekoksai dr. Mooney kurisai, jau 50 metų, kaip geria kas diena po 20 stiklinių „whiskey“, kas pasidaro per 50 metų 365,000 stiklinių amekoniszku, tai yra 52,000 litrų arba 260 tonų. Reporteriams jį aplankant, gūdziasi nabagas, kad nekiek tas yra ant sveikatos atsiliepes.

Ir vėl aukso

Colaradoje arti Mount Sneffels paviete Ouray, atrado turtingus plotus aukso. Tonas žemės iszdūdas arti \$20,000 aukso.

Tai tik apsirikimas.

Brooklyn'o kasoje pasigendama \$5,000,000 tiktai. Prietyrinėjimų nesuranda visai knygu nū priemiesczijų, kaipo tai: Flatland, Flatbush, New Lots, New Utrecht ir Gravesend, kurios, pagal tvirtinimą urėdninkų, tapo atidūtas vietiniam lojeriui, laike suvienijimo tų priemiesczijų su Brooklynu. Knygos kontrolieriaus nesutinka su knygomis registratoriaus, kuriose jokio rėdo nėra. Dabartinei Brooklynu urėdninkai gina, kad piningai neprapūlę yra, tiktai knygos negerai vestos, ir tai apsirikimas tiktai ant \$5,000,000.

Mergaitės drasumas.

New Yorke, asztūnių metų, Gussie Mantel, naktyje pabudusi, pamatė vagį, kursai jau krovėsi isz szėpos drabužius jos dėdės į maiszą. Gussie iszszokusi isz lovos nusitvėrė vaggį už kojos ir szaukė kiek isz-

galėdama pagelbos. Vagis norėjo ją pasmaugti, bet į tą tarpą iszgirdęs jos szauksmą atbėgo dėdė isz kito kambario ir suaresztavojęs padavė policijai.

Baltkepuriai nubauti.

Milan, Tenn. baltkepuriai (tai yra garja susirinkusių gyventojų, kurie apsiszarvoję kare jeib kokį prasikaltėį, o labiausiai nigerius, patys darydami provą) užpūlė ant namo Dota Price, nigerio, gyvenanczio arti Milan. Baltkepuriai naktyje užpūlę szaudė per langus į vidų, bet Price jiems lygiai atsakė su revolveriu ant vietos užmuszdamas vieną o 4 pazeisdamas, ką matydami „lynchiauninkai“ pasitraukė pasineszdami drauge suzeistūsius. Visoje apielinkeje yra didžiausia neapykanta baltųjų priesz jūdūsius ir antraip, isz ko gali pakilti rasinė kova.

Szeszių metų aresztantas.

New Yorke sedėjo ant trepu 6 metų Tommie Reinholds, ir einantis viens vaikėsas metė į jį su akmeniu. Tommie norėdams anam atsikerszinti, nusivijo jį iki namų jo tėvo kur anas įbėgęs į duris dar su vienu akmeniu į atsivejantį metė ir duris uždarė. Tommie's už tai iszmuszė ano vaikėso tėvui langą, kad negerai mokinas savo sunų. Paszauktas palicmonas, turėjo ant rankų nuneszti į policijos staciją aną jauną ir mažą iszkadadarį.

Du broliukai ir dvi sesutės.

Troy, N. Y. V. J. Olmstead'o pati pagimdė net keturis kudikius; du vaikiukai ir dvi mergaitės. Motina ir užgimusiejie yra gana stiprus. Motina svere tiktai 130 svarų.

Mylę į pusę minutos.

1893 m. Anglijai tapo mėginimai daryti, kiek mylių nu-

vaziūs į vieną valandą paleidiant visą syla lokomotyvos ir tūmi norėjo pasirodyti, kad turi greičiausius trukius. Tas nepatiko amerikonom ir New York Central Line lygiai darė lenktynes ir pralenkė anglus su lokomotyva num. 999, pervaziūdant ilgi nū 54½ mylios į 52½ minutes, arba mylę į 57 sekundas. Dabar pabudavojo inžinierius Holman iš Cape May N. Y. lokomotyvą, kuri nuvaziūja mylę į 30 sekundų, arba pusę minutes. Toliaus gal išzras dar greitesnę lokomotyvą, kuri į sekundą nuvaziūja mylę.

J a u n i k i s a p v o g ė s a v o m e r g a .

New Yorke. Annie Egner, grazi mergina, 17 metų, buvo susizadėjusi su W. Hamball, kuris neturėdamas pinigų dėl „užpundijimo“ savo mergai, pavogė josios su deimantais auskarus ir pardavė. Annie viską ištyrusi suaresztavojo savo mielą už apvogimą.

Pirkliai ir miesto virszininkai, kaip plėszikai geležinkelių.

Dalton, Ga. susekė plėszikus, kurie tankiai apiplėszdavo trukius su pirkineis.

Užsokdavo naktimis jie ant trukio ir atsidarę duris išmesdavo laukan pirkinius, kuriūs paskui savo krautuvėse pardūdavo. Taip jie darė daugiaus metų laiko ir dabar pasisekė jūs sugauti. Kompanija gelžkelio Southern išdavė \$10,000 ant plėszikų suradimo. Pirkinių buvo jie išsiplėszė ant 200,000. Tarp plėszikų yra miesto galvos: Kalf Ellison ir John Benner bei Elli Morris, kandidatas ant miesto majoro, ir Harris superentendentas mokslainės baptistų. Asztūni jau prisipazino prie savo darbo. Žmonių pilna sodo salė prisikimszusi, nes tokių dyvų kiekvienas nori priklaudyti.

S u r e v o l v e r i u
p r i v e r t e p r i i m t i
p i n i n g u s .

Wichita, Kas. Farmerys Fr. Brown, szį m. gerai užderėjus kviečiams, norėjo iszmokėti savo skolą bankoje, kurę buvo užsitraukęs net su 9 procentais. Bankierius nenorėjo priimti pinigų, kurių buvo laikas atmokėjimo Vasario mėn. ateinanczių metų. Farmerys paskaitęs \$1500 ant stalo, išsiėmė revolverį ir reikalavo savo vekselių atgal. Bankierius matydams, kad čia ne jūkai, priėmęs pinigus atidavė farmeriui jo skolrasztį.

K a s b u s s u a t e i v y s t e ?

Jau pirmiaus praneszėme apie ketinimą amerikiecių, kad sustabdyti ateivystę bei kad busencziame kongrese vėl taps padūtos dėl to „billos“ ir, kad dabar jau jie apie tai darbūjasi.

Jau daug pirmiaus buvo užmanyta, kad neįleisti Amerikon nemokanczių skaityti ir raszyti. Buvo tai tiktai pradžia dar, ir sunku įžvelgti kas dar ateis ir koks bus to viso galas. Dėlto mes turime akylai tēmyt ant visų tų žabangų, mums ateiviams taisomų, idant laikugalētumēm priesz jas, kol jos dar nesudrutējė, stengtis.

Dabar amerikonomai vėl užmanė apsunkinti gavimą ukėsystės popierų bei neprileisti ateivių prie balsavimo t. y. rinkimo visokių urėdninkų. Kitados ateiviui užteko 5 metų iszgyvenimo Suv. Valstijose ir be jokio sunkumo gavo ukėsystės (citizens) popieras. Szįdien jau Pennsylvanijos valstijoje tapo didei apsunkintas popierų gavimas, nes apart žinojimo tiesų ir konstitucijos, jau reike pasiimti lojerį ir padūti praszimąj Courtą bei garsinti per laikraszczius padūdant vardą ir pavardę norin-

czio iszimti popieras, ar niekas nėra prieszingas tokiam, kad pastotu ukėsu. Suprantamai, kaip dabar neužkenczia amerikonomai ateivių, tai jie ir padarė tais paines, ir pasirodzius vardams, kurie norės iszsiimti popieras, darys visokias perszkadas tam, kad toksai negautu popierų, o sudziai užteks to, kad yra prieszininkų, neiszdūti popierų. Tokiame atsitikime negalės nei vienas ateivys ukėsu pastoti.

Kas link balsavimo jau turinczių ukėsystės popieras, prie užsiraszymo į balsavimo raistus reiks vėl iszdūti egzaminą priesz tam tikrą urėdninką, kas jau yra pietinėse Valstijose priesz jūdūsius o New England priesz ateivius.

Connecticuto Valstijoje tapo priimta, kad kiekvienas norintys balsūti, turės atsakyti ant užklausymų, kokius jam dūs užraszantis į raistus balsavimo, sziam neatsakant, nors ir turės popieras, bus nedaleistas prie balsavimo. Prie tokių klausymų reikės mokėti skaityti ir suprasti Konstituciją kaipo ir žinoti Valstijos įstatymus, kuriūs nelengva daugumui suprasti, o ypacziai tiems, kurie angliszškai menkai moka.

Taip dalykams kryptant, Suv. Valstijų Konstitucija arba nepriegulmingumas, dėl tokių painių yra atmesta, dėl balsūjanczių, o ypacziai dėl ateivių.

K i e k w i e n a s t a i p s a k o :

CASCARETS CANDY CATHARTIC yra tai stebuklingian-jos gydy los szio amžiaus iszradimūse, turi gardų smoką, gydo lagadnet ir tikrai inkstus, kepenis, pilvą ir czystija visą sistemą, praszalina pereszalimą, gydo galvos skaudėjimą, dragy ir užkletėjimą vidurių.

Pirk dūžintą C. C. C szįdien, 10, 25, 50 centų. Randaai visose aptiekose ir iszgydymą gvarantāja.

I s z l i e t u v i s z k u d i r v u A m e r i k o j e

Scranton, Pa. Po protestų priesz nelabystas szeriffo Martino Luzernės paviete, lietuviai musų miesto nutarė įkurti „Polytiszka Lietuvių Darbininkų Draugystę“, ką ir isz-

pildė 10 d. spalį suėjime Leonardo svetainėje. Susiraszė ant pradzios apie 40 szanarių. Nutarė suėjimus laikyti nedėldieniais po 20-tai kožno mėnesio minėtoje svetainėje ant 7-tos valandos vakare. Apart kitų nutarimų paminėtas yra tas, kad draugystė spaudins konstituciją Pensylvanijos lietuviszkoje kalboje, idant lietuviai tos valstijos aiszčiai žinotu, kokios tiesos priklauso ukėsam. Tokiu būdu rasi nors sykį lietuviai liausis, laike rinkimų, sekę paskui daug žadanczius, o tiesas žmonių mindziojanczius, republikonus ar demokratus, nes lietuvių draugystė nutarė eiti keliais socializmo. Organizūjasi taip gi vokiecziai, anglai, lenkai ir kiti, tai gi lietuviai su anais drauge bene įstengs pstatyti darbininkiszka, „tikieta“ ateinant kitiems rinkimams. Žinoma lengvesnis butų žmoniems darbas, jeigu kun. Kauapas bažnyčioje žmonių neatkalbinētu nū riszimosi į socializmo kūpas; tacziaus po valei darbas taps padarytas su nau- da dėl vargingų, darbo žmonių. Kad tai visur lietuviai butu pasimokinę isz nelaimės darbininkų aplinkėse Hazletono! Skurdzius.

— Union City, Conn. Kaip jau pranesziau per „Vienybės“ num. 39 jogei jau mes turime paaukavę dėl lietuviszkų naszlaiczių Hazletono apielinkės \$18,55 kalektoriai t. y. Pruse-laitis ir A. Maszotas surinko ant szio reikalo nū szių tautiecių geros valios dar:

Jūzas Baltruszaitis	25
Jonas Rudaitis	25
Jūzas Kasiulis	25
Jonas Dereszkevicze	25
Petras Stanaitis	25
Petras Binkevicze	25
Jurgis Ratkevicze	25
Petras Grajauckas	25
Vincas Kamaitis	25
Antanas Kamaitis	25
Kazys Vaicziulis	25

Bronius Kamaitis	25
Paulius Vaicziulis	25
Antanas Slavickas	35
Jūzas Vaicziulis	25
Aleksandra Ausziura	25
Jūzas Aidukaitis	25
Andrius Ižganaitis	25
Paulius Balinskas	25
Jonas Bendeika	25
Pranas Girdauckas	25
Damicė Stanaitienė	25
Antanas Maszotas	25
Dionizas Svirnialis	25
Simas Jurgaitis	25
Pranas Karbauckas	25
Jonas Sadlauckas	25
Mikas Motekaitis	25
Antanas Baukus	50
Tamas Ratkevycze	50
Jūzas Vilkaitis	50
Ona Arlauckienė	50
Jonas Matukaitis	50
Jonas Marankevycze	50
Vincas Geležunas	50
Justinas Maszotas	1,00
Jūzas Danaravycze	1,00
Simas Dielinikaitis	2,00
Jokubas Segevycze	1,00
Vincas Januszaitis	25
Jonas Žemantauckas	25

\$16,10

Pagal „Vienybės“ num. 39

\$18,55

\$34,65

Szie piningai yra surinkti ne tik iš Union City, bet ir iš Naugatuck'o, nes szie abudu miestukai yra arti vienas kito ir lietuviai kaipo Union City taip ir Naugatuck'o veikia viską išvien, laikosi vienybės.

I. J. Grieszius.

— Philadelphia, Pa. 18 d. Spalio. „Susiv.“ Seimo reikalai klojes kono geriausia, oras labai puikus, o paroda 19 d. Spalio dar puikesnė bus kaip tikėjomėsi; kurę rengė visos draugystės Philadelphios savo kasztais.

Kun. liet. žada buti 20.

Placzei raszo angliszki laikraszcziiai apie lietuvius ir liet. seimą, tiktai žinios apie liet. labai iszkraipytos angl. laikraszcziūse, sako kad lietuvii

esą Amerike tikt 80,000, kad tikt 6 liet. laikraszcziiai, ir kad visą seimą ir parodą kn. Kaulakis rėdas?! O kur kiti ką darbūjasi?

Laike parodos padės liet. vainiką pas Washingtono Monument'ą. *Vietinis.*

Lietuviu abrozai ant parodos.

Meunchen'e 1 Spalinį 1897.

Szimet, kaipo ir kitais metais, beklaidžiojant mą po visokius „kurortus“, kur ir kiti, kaip ir asz, ligoniai jieszko sveikatos ir atsilsio, pakelije apsilankyti man teko ir Meunchen'e, Bavarijos sostapylėje, isz dalies idant pasikalbėti su vienu garsaus vardo vaistytoju, antra — kad vėl kelias dienas praleisti ant darbo bibliotekoje. Taip tai tenais, kiek atspėjus nū kitų dalykų, pasiskubinau atsilankyti ir esancioje dabar Meunchen'e didelėje tarptautiszkoje abrozų parodoje („Internationale Kanstaustellung“), kur randame in 3000 abrozų tepliorių visų Europos tautų. Atsisėdęs ant minksztos kedės salioje su abrozais vokiszkujų, paiszytojų, pradėjau akyvai perveizėti vardus artistų, ir su nusistebejimu atradau kelis vardus — lietuviszkus ir abrozus lietuviszku artistų. Teisybė jų skaitlius ne perdidelis ir darbai ne didžiausios vertės, bet vis-gi patsai faktas, kad ir lietuviszki paiszytojai dalyvumą ima ant tos tarptautiszkos parodos, rodo mums, kad ir mūsų tautoje jau randasi žmonės talentūti, o toliaus, neabejotina, atsiras ir daugiau. Isz Didziosios Lietuvos atradau *S. Baguszi*, kursai iszstatė ant parodos savo abrozą: „ant kelionės“. Ant szito neperdidelio abrozo mes matome einanczius du vyru kaimolink, abudu ant kupros neszasi czebatus, basi eidami, viens su ilga miline sėrmėga, kits su trumpesne, valaszinka,

su ilgom lazdomis pasiremdami, prieszais jūs atvažiūja vienu arkliu nū kaimo vezimas; arklys gudiszškai į lanką įkinkytas; isz tolo matoma kaimo triobos baltytos ir lentų tvoros suirusios; dangus palsvai — mėlinokas, lietuviszkas. Isz prusiszkosios Lietuvos atrandame *Edviną Perkuną* su abrozu: „Rugsėjo vakaras girioje“. ant kranto azero, saulei leidzentės stovi didelis briedis ir, kaip rodos, geria užrietas sprandą vandenį, po aglės szakomis stovėdamas; visas peizazas, kaip ir pats gamtos koloritas, tikrai lietuviszkas. *Vilhelmina Butkieraitė* iszstatė abrozą, ant kurio darže, tarp saulėgryžių ir kitų augmenų matome mažą vienplaukę, su palaidais tamsiais plaukais, mergaitę, kuri kairioje, alkūnėje sulenktoj' rankoje, dailų obūlį laiko — peizazas teipogi lietuviszkas. Atradau da ir ketvirtą artistą su lietuviszku vardu, tik ne žinia ar jį galima už lietuvių laikyti, nors isz pravardės — lietuvis butu, butent *Brangvynis* — Frank Brangvyn isz Londono, kuriam pripazinta medalį auksinį antros kliasos už jo labai dailius darbus. Ar ne bus tikt szitas Brangvynis sunus kokio lietuviszko emigranto...

D-ras. Basanaviczius.

Eiles

Pranciszkaus Sekupasakos.

(Tąsa)

XLIX.

Žmonelės triusia prakaitauja, Laukus placziūsius ardami, Per dieną dirbdami dejūja, Sunku prastu but žmogumi. Vos tik užspėsi nors skatiką Isz prakaito bangaus isztraukt, Žiurėk, padotkas atsitiko, Reik ponams izdą vėl prikraut. Nepaziurės ant verksmo tavo, Nė tavo alkstanczių vaikų! Kaip vilk's ką avį pasigavo, Ne pripazįsta pons skausmų. Isz kur tau sąjausmos lėks

žodis?

Kas tau padės, kas užtarys?
Kas kelę laisvės tau parodys?
Kas tavo plėszikus sutrys?
Geidi, kad aitvars but nuvytas,
Nubodo amzius jau vergaut,
Bet tavo rankos surakytos
Vargais, isz kur liūsybę, gaut?
Norėtum metęs isz rustybės
Szeimyną, gimtinius namus,
Jieszkoti su kardu teisybės,
Po kruvinus baisius laukus.
Bet szirdį neturi tu tokią,
Į vilką nepavirs bitis,
Ir vėleik triusk ir verk pras-
cziokė,

Gyvenims tavo tik viltis.
Viltis, ką niekad neiszsipildo,
Nors stengtumeis kū no labiau,
Ir laikas tų žaizdų niszdildo,
O vargas drasko kū skaudžiau.
Isz kur pagelbą linksmą gausi,
Isz kur ramybę tau įgyt,
Kur užtaros szaltinį gausų,
Atrasi prakaitą nutrįt?
Tai yr' tik viens toksai szaltinis
Prie jo ir kriuszas žmonija,
Jisai vadinasi „degtinė“,
Tai vaistas vargo ligoje.

L.

Nesvetingos jūdos jurės,
Dieną, naktį murma jos,
Daug kas ten tik atsiduręs,
Nepamato žemės szios.
Narsiai vyrai! vėjo pylnis
Laivą mūsų pavaikys,
Jurių slidzios placzios vilnys
Mus greitsparnio neskandys.
Debesys į vilnį žiuris,
Vėjas kyla, bus audra,
Mus laivunų smulkus buris,
Bet kovosime su ja.
Narsiai vyrai, sztai jau užia,
Vandens pyksta jau ant mus,
Skaudžią tū pakels karužę,
Bet mus laivas neprazus.
Ten anapus didzių jurių
Est' liūsa, smagi szalis,
Jau neviens tokį burį,
Meilei priėmė suvis.
Bet tik nunesza ten vilnys,
Vienus tvirtus vyrukus,
Narsiai vyrai! nagi vilnys!
Mus greitsparnis neprazus.

LI.

Kada kryziokai užkariavo
Prusijos szalį su kardu,
Mus pažeistus visus pagavo

Ir varė mus visu pulku.
 Ir jie giedojo alelują,
 Ir nieksai linksminos labai,
 Į svečią szalį mus iszguję
 Dainūt mums liepė vokieczei,
 „Dainūkite su mums“ jie sakė,
 „Ko nusimine, ko liudni“
 Ir priėję brolius smarkei plakė
 Kad butumėm paklusni.

Tai ne; mums szventas atmini-
 mas,
 Mielos Prusijos, mus gražios.
 Mums rauda – jums tik iszjū-
 kimas.

Garsai tėvyniszkos dainos,
 Tegul liežuvis virs į molį,
 Tegul to kanklės sutrupės,
 Kuris pardūtu savo brolių,
 Kurs kraugeriams dainūt pa-
 dės.

Laimingas tas, kuris tirionų,
 Neiszkentė smarkius nagus
 Ir kraujas teka isz jo szonų,
 O kraujas tokio szvents, skai-
 drus.

Laimingas tas, kuris tarp
 griausmo,
 Narsingai muszdams plėszikus,
 Į Anapielių ein' be skausmo,
 Ir brolius laimina vargszus.

Bet laimingesnis szimtą kartų,
 Kurs su ugne ir su kardu,
 Prie kraugerių ateis tū vartų
 Atmonijimo bus žaibu.
 Kuris kaip vėtra be malonės
 Plėszikų lizdą iszdraskys,
 Už mus vargus, kanczias at-
 monys,

Ir nū plėszimo atgrąsis.
 LII.

Laksztingale, gražus pauksz-
 teli,

Pas mano langą necziulbėk,
 Į mano gimtinį namelį
 Linksmi giedodamas nulėk.
 Tenai mamelę nuramjkie,
 Palinksmik baltą galvą jos,
 Jei apie manę pasakykie,
 Lai apie manę ką žinos.
 Tenai kuplioji liepužėlė,
 Dejūja vėjo pucziamą,
 Tenai mamelė sengalvelė,
 Vaitoja manęs laukdama,
 Sakyk, sulauksi tū sunelį,
 Laiminga busi ir linksmā.

LIII.

Szilts vėjelis medžiūs sznabzda,
 Prie jų glaudžesi kaip vaiks,

Žolėje žiogrelei krabzda,
 Giria dieną koznas daiktas.
 Ten toliau vieszus kelelis
 Raitosi, kaip kirmėlė,
 Mano lekia jųm dainelės
 Ten kur tėviszkės grožė,
 Ten kur lietuviai gyvena.
 Džiaugias darbus baigdami,
 Mazu vardą mano mena,
 Pabaigtuvių gerdami
 Dainą naują, dainą seną,
 Bedainūja sau linksmi.

LIV.

Tėvelių sodą vysznių mielą,
 Atlankė sykį vėversys,
 Dainavo dainą, ilgą czielą,
 Dainavo jaunas vėversys:
 „Jauni bijunai pražydėjo,
 Neiszravėtam da darže,
 Aplinkui piktzoles klestėjo,
 Nieks jų žiurėti nėjo czia.
 Bet saulė szildė tūs bijunus,
 Ir kelė galvas jie augsztyr,
 Ir glostė jųs, tūs džiaugsmo
 sunus,

Ir gujo piktzoles szalin.
 Bet rodos žolės prisznekėjo,
 Kitus kvietkūczius ir usnis,
 Perdaug bijunus stelbt pradė-
 jo,

Ir isznaikino jų kelis.
 Bet sztai merginos jau ravėti,
 Naikyt atbėgo tū žoles,
 Bijunams davė vėl klestėti,
 Ir laiminti vargų dienas.

LV.

O apie dvarą pasodino
 Tėvelis daugel aužūlių.
 Tris jaunus sunus užaugino,
 Ant tų medelių panaszių.
 Ir iszbujojo iszklestėjo
 Jauni, doringi sunus jo,
 Ir pragarsėjo, prabildejo,
 Jų darbs visoj' mus Lietuvoj'.
 Ant dirvos tautiszkos idėjos,
 Nesuprastos kaip reik žmonių,
 Visi sveikata veik padėjo,
 Nesigailėdami triusų.
 Nes saulė jų – tėvynės meilė,
 Nes saulė jų – tai ta viltis,
 Kuri krutinėj' prieszais peilį
 Gudų, priesz tas angis, usnis,
 Neabejojant stoti kvieczia,
 Ir prieszų gaujos isz visur
 Kaipozalczių piktųjų spiecziai,
 Su įnagiū kokį tik tur,
 Darbszecziausę vieną tū parkir-
 to,

Kaip aužūls po skaudziū kirviū,
 Smarkiausės brolis jų parvirto,
 Nusiminė szitūdu du.
 Nulenkę, galvas, jau ir szūdu,
 Tik laukia kirczio su mircziu,
 Su gyvaszciu vargingu, jųdu,
 Kad atsiskirt abiem sykiū.
 Bet vėl viltis czion praspindejo,
 Tarp sielvarto, skausmų, vargų,
 Szirdyj' vėl meilė sukrutejo
 Ir sudrutino ant darbų;
 Tai ta viltis, ką prieszams gori,
 Ką taip saldi mus lietuviams
 Ką „dulce est pro patres mori“
 Doringiems rodo lietuviams.

(da bus)

CASCARETS sudrutina kopenis, inkstus ir
 pilvą. Niekad neskauda 10 c.

Germanizatoriu malonė.

Kuningaikszeziui Bismar-
 kiui stovint prie valdzios styro,
 buvo visūmet dūdama germa-
 nizatoriams gera proga savo
 propagandą varyti. Po palai-
 mingo karo su prancuzais, pra-
 dėjo germanizatoriai mislinėti,
 kaip jie galētu visas nevokisz-
 kas, po Prusijos valdzia esan-
 czias, gimines koveikiausei su-
 germanizūti (suvokieczūti).
 Jie ir pamislyjo, jog yra reika-
 linga laikytis prie to isztari-
 mo: „Kas tur mokyklas, tas
 tur ir ateitį“. Todėl jie ir su-
 mislyjo pradėti kitas gimines
 germanizūti per mokyklas.
 Jiems į pagelbą stojo nekursai
 slaptumečius ir po prieziura
 kun. Bismarkio, iszdirbo jis
 apszvietos ministerijoje mums
 jau gerai pažystamus visūtinus
 padavadijimus, kurie mūsų
 vaikams jau daug aszarų kasz-
 tavo, o ir dar gana kasztūs.
 Visi mokyklų davadai tapo
 pertaisyti ir tūmi mislyjo ger-
 manizatorei savo mierį atsiek-
 ti. Jau per 20. metų jie savo
 darbą taip varo ir mislijas jau
 daug ką laimėjo. Žinoma,
 prie lenku jie nieko nelaimė-
 jo, nės lenkas pasiliekt lenku,
 norint jį ir viens smaugtu. Bet
 tarp lietuviū atsirado sziauda-
 duszių, kurie pradėjo susiger-
 manizūti, mislydami, jog jie

ir jų vaikai per tai galės dan-
 gaus szlovę apturėti, ir dauge-
 lis yra jau susivokiecziauvę.
 „Ką turi, tai laikyk“, sako
 priezodis, taip ir germanizato-
 riai nor tūs, kurie jau suger-
 manizūti yra, nori iszlaikyti.
 Bet kaip ir per ką? Žinoma,
 laikraszeziai, tai spēka su ku-
 ria gali iszlaikyti ir suardyti.
 Jie sumislyjo papiginti savo
 laikraszezius ir dabar czion
 Ryt-Prusūse yra galima gau-
 ti už kelis skatikus kasdieninį
 didį vokiszką laikrasztį; o jei
 kas nenor nei tūs kelis skati-
 kus dūti, tas gauna ir dykai.
 Mat kokia tai malonė tų ponų!
 Sziaudien beveik prie visų su-
 germanizūty lietuvių, taip
 miestūse kaip ir kiemūse yra
 galima tų pigių germanizato-
 rizskų laikraszezių rasti. Ge-
 ri vokiecziai jųs nei už dyką
 neskaito, o žinoma, juk tie
 laikraszezei ir ue dėl vokie-
 czių, bet tikt dėl sugermani-
 zūty lietuvių. Lengvai su-
 prantama, jei nebus pigių laik-
 raszezių, tai sugermanizūtiejie
 lietuviai pradės lietuviszkus
 laikraszezius skaityti ir ilgai
 netrukus, jie vėl bus kaip bu-
 vę lietuviais. Jeib tas nenu-
 sidūty, reikia už tai rupintis.
 O dabar jau ir yra aprupinta.
 Laikraszezio iszleidimas kasz-
 tūja daug piningų, o kad szia-
 dien germanizatorių laikrasz-
 cziai toki pigus, jog už 50 skat.
 gal ant 3 mėnesių kasdieninį
 didelį laikrasztį gauti, tai yra
 galima lengvei suprasti, kiek
 jie ir piningų pridėda, o tai
 vis isz meilės priesz savo prie-
 telius, sugermanizūtus lietu-
 vius.

Negana to, kad tokių pigių
 vokiszskų laikraszezių yra gau-
 nama, bet jie ir sumislyjo prie
 to ir pigių lietuviszkų laikrasz-
 czių iszleisti. Pernai nū 1 Ba-
 landzio pasirodė vėl viens lie-
 tuviszkas laikrasztis „Lietuvos
 Paslas“, kursai yra tikroj' ger-
 manizatoriszkoj' dvasioj' ra-
 szomas ir už pigę prekę gau-
 namas bei paties sugermanizū-

to lietuvio, Kurszaiczio, rėdomas. Tacziaus norint ir taip pigus, bet lietuviai jį nelabai teskaito, ir todėl jis yra dykai iszdalinėjamas. Isz to mato ma, kad dar yra lietuvių, kuriūs ir reikia paglausti po germanizatorių sparnu, nės szejp nebutų tokį pigų laiszkeli iszleidę. Ar tam laiszkeliui ir isztikro pasiseks tūs, dar isz likusius lietuvius sugermanizūti, tai yra sunku pasakyti. Ale kaip mums rodos ne, nės sziadien yra lietuviai, o ypaczai jaunieji, taip atbudę, jog jie per tokius germanizatorių darbus kitką nieką, kaip tikt gardzei pasijūkia. Mes galim sakyti, kad darbai germanizatorių ir bismarkiszkieji visūtinai padavadijimai, tai yra ugnis, per kurę tampa lietuviai czystijami. Kurs dar sziadien per tūs germanizatorių darbus lietuviu pasiliekti, tai tas yra tikras lietuvis, kurį jau nieks negal pergalėti. Tas yra lygus per ugnį iszczystytam auksui.

Kas ale privertė germanizatorius tokius pigius laikraszczius iszleisti? Kaip rodos kits niels kaip socialdemokratu bei lietuviai. Nės sugermanizūtieji lietuviai, glaudzias prie socialdemokratų, o dar nesuvokiecziūti visai szalinasi nū germanizatorių. Germanizatorei dabar matydami, kad tie lietuviai, kurie jų mokslą priėmė ne prie jų, bet prie socialistų glaudzias, mislyja dabar jūs per didzius vokiszkus ir pigius laikraszczius, o lietuvius vėl per pigius lietuviszkus, kaip tai: „Lietuvos Paslą“, „Tilzės Keleivį“ bei „Konzervatyvų Draugystės Laiszką“ prie savęs prisivilioti. Bet kas jau kartą yra szalin, tas jau ir pasiliekt szalin. Taip yra ir su sugermanizūtais lietuviiais. Jūs iszplėszė germanizatorei isz mūsų tarpo, o socialistai iszplėszia vėl jiems isz jų tarpo, ir tokiu budu sugermanizūtieji lietuviai kitam

niekam, kaip tikt socialistams į plėszimą tenka.

Nevien socialistai germanizatorius taip į baimę įvarė, ne, bet ir lietuviai. Isz pirmo jie laikė lietuviszką krutėjimą tiktai jųku. Bet ale kaip prie paskutinio skyrimo lietuviai subruzdė ir daug nereikėjo prie iszskyrimo savotiszko pasiuntinio, tai jie labai krupterėjo, ir pradėjo priesz lietuvius kovoti, sulygindami jūs su socialistais. Žinoma, tarp lietuvių nēr socialistų, o kad germanizatorei sziadieniską lietuviszką krutėjimą sulygina su socialistais, tai jie daro vienat dėl to, jeib galėtu lietuvius nū to krutėjimo pabaidyti, lyg zvirblius nū kvieczy. Bet nieks jau negelbsti, sugermanizūtieji lietuviai pasiliekti vėl lietuviiais, ir taip germanizatoriu visas darbas nueina ant szuns ūdegos.

Nieks germanizatorius taip nevaro į baimę, kaip lietuviszkas kalbėjimas jaunuųjų lietuvių tarp savęs. Jau per 20 metų lietuviai germanizūjami, o sziadien visur yra girdima jaunūsius lietuvius tarp savęs lietuviszškai kalbant, tai yra ženklas, kad lietuviszka tauta neisznyks. O jų daugiau bus lietuviszškai kalbanczių, jų germanizatorei daugiau malonės iszrodys ir ne tikt laikraszczius, bet ir kningas pradės Ryt-Prusų lietuviams dovanoti. „Auszra“.

Labdarys.

I.

Ankštame kambaryje, ant auskretusios patalynės, guli pusiau gyvas dūnpelnuys. Szale lovos stovi kedė, ant kurios sudėtos gydūlės, ant kitos sėdi moteriszkė, laikydama rankose knygas ir palengva skaito ligoniui. Jos paraudonusios nū verksmo akys rodosi klajoja po knygos puslapius o litaros rodosi kad szokinėja, tai vėl žvelgia ant ligonio,

nors jisai ir liepė palikti jį vieną, tacziaus jį nū jo neat-sitraukia.

Ligonis atkreipė galvą į aslą. Skrūstai ir akys įdubusios, nosis nusismailinus, o atdusis panaszus į toly tarszkėjimą blekinių indų.

Suskambino. — Apsergėtas laiszkas! —

„O mano darbdavys! — Aczių Vieszpacziui! — Asz žinojau, pacziut, kad laiku at-sius“.

Ligonis pasitaisė kiek, ir atplėszė laiszką.

„Mielas Jonai praneszu tau, kad mą labai gaila tavęs, kad negali užimti savo vietą, ir taip sunkiai sergi, už ką asz, kaip ir pats pripazįsi, tiktai pusę algos tegaliu užmokėti. Su gūdone“.

Perskaitęs laiszką verkė kaip mažas vaikas.

„Septynioliką metų jam tar navau, už szunies algą, su noru ir meile dirbau jam. Mano gyvenimas suiręs dėl to nesveiko oro ir dulkių, kurias turėjau ryti. Dabar lyg jau niekam netinkantis daiktas esu lauk iszmetamas. — Ak Dieve mano! — — —“

„Pacziut, rytoj‘ asz einu jau vėl dirbti“.

„Jonai, pasilik namieje dar asz nueisu ir melsiu“.

„Neik, pacziut, asz esu jau visai sveikas“.

Užpūlęs kosulys pertraukė jam kalbą.

Ateinanczioje dienoje Jonas dirbo senoje savo vietoje.

Po 8 dienų buvo jo laidotuvės. —

II.

Visas miestelis apszvies-tas įvairiais žiburiais. Miestelio virszininkas kele pokilį, ant kurio pakviesti yra visi prakilnesni miestelio gyventojai, nes atvažiavo isz didelio miesto dirbtuvės savininkas, kursai yra daug geradėjyseczy padaręs miesteliui kaip ir suszplėszęs vargszus.

Kaip jau viskas buvo paręngta, miestelio virszininkas pakilęs taip prakalbėjo:

Gūdotini!

Mes sziczion susirinkome‘ idant nors tūmi iszrodytumėm garbę mūsų labdariui, kursai taip daug gero mums yra padaręs, kaip ir mūsų miestelio naszlaiczių ir naszlių jisai yra tėvu. Lai gyvūja labdarys mūsų miestelio, labdarys pavargėlių!“

Nykstanczios tautos.

Tarp daugybės tautų ir žmonių rasų gyvenanczių ant mūsų žemės, vienos dauginasi, kitų dauginimasi apsistojo, dar kitos gi nyksta; vienos isz paskutinių nyksta greicziaus, kitos palengviaus. Isz Europos gyventojų smarkiausiai veisiasi ir dauginasi maskoliai, dauginimasi prancuzų ir Vengrijos magyarų su visu pasiliovė. Turinti savo rankose valdžią Vengrijai magyrai dauginasi vien tūm, kad paverzia slovakų ir rumunų vaikus, iszgabena jūs į magyarų apgyventus krasztus, ten jūs augina kaipo magyarus. Skaitlių gyventojų Suvienytose Vieszpatystėse Sziaurinės Amerikos daugina tikt svetimi ateiviai; jeigu czia uzdarys kada nors rubėzių dėl svetimų ateivių, tada dauginimasi gyventojų turės pasiliauti, kadangi grynai amerikoni beveik nesidaugina. Apart tautiszkų gaivalų ir rasų, kurios pasiliovė dauginėsi, yra vienok ramos nykstanczios. Prie tokių priguli daugelis indijonų giminių sziaurinės ir pietinės Amerikos, teipogi czia buviai gyventojai tulų Didziojo oceano salų ir australiecziai, atkakus ten europiecziams kolionistams. Smarkiausiai mazinasi czia buviai angliszkose valdybose ir Suvienytose Vieszpatystėse Sziaurinės Amerikos, tai gi krasztūse, kur valdzia yra rankose anglo-saksiszkos kilmės tau-

tos. Žmonės tos kilmės, nors gėrisi liūsybe, bet ją stengiasi užlaikyti tik dėl savęs, kitokios-gi kilmės tautas į savo vergus pavercia; pasielgime su cziabuviams neprisilaiko doriszkų kelių. Rods Suvienytose Vieszpattytėse, paveikslan, randas paskiria kelis milijonus doliarių ant suszelpimo indijonų kaipo atlyginimą už paverztus nū jų žemės plotus, bet prie dalinimo taip elgesi, kad daugumas tos paszalpos pasilieka szelpėjų rankose ir jų draugų. Nors per laikraszczius stengiasi užginti, bet jau visiems zinoma, kad tulos indijonų giminės ant Suvienytų Vieszpattytėzių plotų nyksta, skaitlius jų mažinasi, kitos, ant apsisaugojimo nū isznykimo, apleido Suvienytas Vieszpattytes ir persikraustė į prancuzu apgyventą Kanados dalį. Pietinėje Amerikoje, antai Brazilijoje, seniaus gana skaitlinga indijonų botokudų giminė, sziaudien susideda jau tik isz 4000 galvų. Pradžioje szio amžiaus ant salos Tasmanijos gyveno su virszum 7000 cziabuvių tasmaniecių bet iki 1876 m. anglionys spējo jų iki paskutiniam iszmedzioti kaip laukinius žveris. Cziabuvių maori, ant Naujos Zelandijos, 50 metų atgal buvo su virszum 200,000 galvų, dabar skaitlius jų pasiekia vos 30,000. Spėjo jau angliszki kolionistai isznaikinti ir didesnę pusę cziabuvių Australijos kietzemio gyventojų. Atkakus ant Havai salų amerikonomams ir pagriebus į savo rankas valdžią, smarkiai pradėjo mažintiesi skaitlius cziabuvių kanakų. Kaip europieciai, tokią jau naikinanczią įtekme ant cziabuvių turi ir japonieciai. Sala Jesso (viena isz szaurinių salų Japonijos) buvo apgyventa kuniszka tvertos, augalotos, panaszios į tautas kaukaziszkos rasos žmonių giminės aino, atkakus cziabuviams japonieciams, ne

iszstovėjo, bet pradėjo nykti, pasitraukė likucziai į kalnus, kur maitinasi isz medzioklės; skaitlius jų sumažėjo iki 1500 galvų. Daugelis isz tokių nykstanczių tautų kuniszka yra druti, augaloti, bet jie negali iszlaikyti kovos už buvį su civilizūtomis nors ir silpnėmėms kuniszka Europos tautoms ir su japonieciams.

(„Lietuva“.)

Isz praeites.

2000 m. — 1887 m.

— per —

Edvarda Belamy

Lietuviszkui iszguldė Sunus K.

(Tąsa.)

— Taip... — atsakiau — ir turiu už tai pasidėkavot Tamistai... Jeigu Tamista teiksies pabuti sziczion da nors valandėlę, tai, jaučiąsi, kad visai pasveiksiu...

— Už nieką ant svieto asz neatsitrauksi... — atsakė, ir per veidus jos perbėgo lengvas drebulys, daugiau reiszkentis apie jos simpatiją, negū tuktanczius meiliausių zodzių.

— Tegul Tamista nemislia, kad mes taip be szirdies, kaip tai gal iszrodyt, kadangi mes Tamistą palikome vieną sav... Visai mažai sziaukt miegojau; labai manę kankino mislis apie tai, kaip dyvina bus sziaudien Tamistai diena, kaip atsibusi; bet tėvas mano tikrino, kad Tamista miegosi sziaudien iki vakarui net. Prisakė net, kad mes taip greit nerodytume prie Tamistos savo simpatijos, o geriau pasistengti užimti paszneka, rodanczia, kad Tamista esi mūsų namūse kaipo savas.

— Iszpildei tai Tamista isztikro... — atsakiau — bet meldžiu tik pamislyt, kad tai ne jūkas perszokti susyk visą szimtmetį... Nors vakar vakare mą rodėsi, kad asz to ne jaučiąsi, bet szjryt labai buvau

tūm suimtas...

Laikydamas jos rankas savo rankose ir nenuleisdamas akių nū jos veido, galėjau dabar jūktis isz mano kankinimosi.

— Mums nei vienam neužėjo ant mislies, kad Tamista gali taip anksti iszeiti sziaudien į miestą... — tarė ji. — Kur Tamista vaikszcziójai?...

Apsakiau jai viską, ką mačiau, nū valandos, kaip pabudęs atsimerkiau, iki kada pamacziau ją stovint prieszais manę. Gilus gailėstis apsireiszė jos veide, kaip asz pasakojau. Nors paleidau vieną jos ranką, nesistengė isztraukti kitą; matė turbūt, kaip daug palengvino mą spaudimas jos rankos.

— Galiu isz dalies ir pati dabar permant, ką Tamista turėjai jausti... — isztarė. — Turėjo tai but kas baisio...

Ir pamislyt, kad Tamista buvai sav vienas tiktai, apleistas, laike kovos su tokiais jausmais!... Ak, atleisk mums Tamista, meldžiu!...

— Bet jau tas praėjo. Dabar Tamista paskandina viską... — tikrinau jai.

— Ar nedaleisi Tamista daugiau, kad tas ir vėl sugrįztu?... — klausė su nekantrumu.

— Uztikrinti negaliu... — atsakiau. — Juk tas da per anksti, kadangi nežinau kaip toliau mą koznas daiktas iszrodys...

— Bet ar prisizadi daugiau nekovot su tūm sav vienas?...

— klausė ir vėl. — Prisizadėk, kad ateisi pas mus ir pavelysi mums simpatizūti su savim ir bandyt, ar negalėsim kūm palengvyt... Gal nepataikinsim ką daug padaryt, bet visgi bus kiek geriau Tamistai, negu kad kariaut sav vienam...

— Visad ateisiu, jeigu tik tai Tamista pavelysi... — tariau.

— O, taip, taip, labai meldžiu!... gyvai atsakė. — Ne-

žinau ką padaryciau, kad tik Tamistai pagelbėti...

— Nieko asz daugiau nereikalausiu, kaip tik, kad Tamista dalytumeis mano nelaimę, kaip tai dabar... — atsakiau.

— Na tai sutinkam... — tarė, jūkdamasi aszarotomis akimis. — Pamyk Tamista, kad jeigu da sykį toks jausmas pasiantris, turi ateiti tiesiog pas manę, vieton klaidzioti po Bostoną...

Tie zodziai, kurie liepė dasimislyt, kad mes neesame svetimi, rodėsi suvis teisingi; kaip toli tas keletas minutų nusiminimo isz mano pusės, ir isz jos pusės aszarų ir prielankumo suartino mudu.

— Prisizadu, kad, kada Tamista ateisi pas manę... — pridurė kiek jūkdamasi — asz iszrodysiu taip nuliudus, kaip Tamista norėsi, bet tegul Tamista nepamislyja, kad busiu tokia isztikro; kad gailėsiūsi Tamistos, arba mislysiu, kad Tamista patsai busi ilgai nuliudęs... Esu persitikrinus, taip tvirtai, kaip tame, kad dabartinis svietas yra dangumi palyginant su tūm, kokis buvo Tamistos laikūse, — esu persitikrinus, kad vienatinis jausmas, kuris pavėrgs Tamistą po tulam laiko persitraukimui bus linksmybe, kad gyvenimas dabartinis tapė pajudintas, kad parodyti Tamistai dabartinius laikus.

SKIRSYS IX.

Ponai Leete, kuriūdu ką tik įėjo į tą ruimą, nemažai nusidyvijo, dasizinoję, kad szjryt asz vienas vaikszcziójau mieste ir matomai meilu buvo jiemdviem apie tai girdėt, kadangi iszrodė, kad labai mažai, ką asz jaučiau po tokio prasivaikszcziójimo.

— Prasivaikszcziójimas Tamistos turėjo but, kaip mą regis, labai žingeidus... — užsiminė poni Leete, kada už stalo susėdom. — Daug naujo Tamista turėjai pamatyt...

— Labai mažai ne naujo radau.... — atsakiau. — Bet kas labiausia pūlė mą į aki, kad ant Washingtono ulyczios nei vienos krautvės ne macziau ir jokio banko ten nebuvo matyt. Ką-gi Tamistos su prekėjais ir bankieriais padarėte? Turėjot kiba iszkart jūs iki vienam, kaip to . reikalavo anarkistai mano laikūse?...

— Taip piktai nebuvo.... — atsakė daktaras Leete jūkdamasi. — Tiesiog pasakius, panaikinom tais senoviszkas institucijas ir pabaigta.... Musų laikūse toki dalykai yra per daug pasenę...

— Tai kas jums pardūda tūs daktus, kurių reikalaujate?...

— Sziadien nėra nei pirkimo nei pardavimo. Padalinimas turto eina visai kitokiu keliu. Kas link bankierių, tai, neturėdami pinigų, nei nereikalaujame tokių ponų....

— Tamista!.... — isztariau atsigreždama prie Editos. — Mą rodos, kad Tamistos tėvas jūkus isz manęs daro.... Nelaikau jam tai už piktą, nes mono nayviszkumas isztikro turbūt iszjūkiamas. Bet mano tas greitas patikėjimas taip-gi tur rybas, ypatingai kas lytisi galimų permainų draugiszkam surėdyme...

— Tėvas nei kiek neįkaujė.... — atsakė Edita ir nusiūkė.

Dabar kalba ant kito persikreipė.

Poni Leete pakėlė klausimą apie moteriszkųjų madas XIX amžyje ir tiktai po pusryčių, ant belvederio, kuri tai vieta labiau buvo mylima per daktarą Leete, sugrįžom prie pirmai pradėtos kalbos.

— Tai Tamistą nudyvijo mano tvirtinimas, kad apsieiname be pinigų ir be prekyvimo, bet valandėlės pamislyjimo pakaks, kad persitikrinti, kad jei prekyba ir pinigai buvo reikalingi Tamistos laikūse, tai tiktai dėl to, kad iszdar

bystė buvo privatiszkose rankose; sziadien kaip vienas taip ir kitas yra nereikalingas....

— Nelabai suprantu szi dalyką.... — užsiminiau.

— Tai dalykas labai prastas.... — atsakė daktaras Leete. — Jeigu daugelis žmonių neprigulmingų ir niekūm vienas su kitu nesurisztų iszdirba visokių daktus reikalingus prie gyvenimo ir viga dos, reikalinga nūlatinės permains tarp pavienių, kad kožas gautu tą, ko reikalauja. Toks mainas ir yra prekyba, kurio neiszvengiamu tarpininku yra piniūgas. Bet jei visa draugija stojo vienu producentu visokio skyriaus daktų, bereikalinga jau mainas tarp pavienių. Visoko galima buvo gaut pas vieną ir tą patį szaltinį, o niekur kitur. Sistema tiesioginio padalinimo isz krautavių visūmeniszkų užstojų prekybą o dėl to nereikalingi jau pinigai....

— Kokiu budu parengtas tas padalinimas? — užklausiau.

— Pagal prasziausia planą.... — atsakė daktaras Leete. — Knygose visūmenės dūda dėl kožno ukėso kreditą atsakantį jo dalyvumui tautiszkoje iszdarbystėje, įdūda jam kortelę kredito, su pagalba kurios gal gaut krautuvėse visūmenės visą tą, ko reikalauja ir kada reikalauja. O tokios krautuvės parengtos kožname valseziuje. Toks surengimas, kaip matai Tamista, suvis nereikalauja kokio intereso iszdirbanczių ir perkanczių. Gal zingeidus Tamista butum pamatyti, kaip iszrodo koreziukės musų kredito?...

— Meldziu tėmyt Tamista... — sakė daktaras Leete, kada asz žiurinėjau padūtą mą koreziukę — kad toji koreziukė parodo vertę keliolikos dolerių. Palikome isz senovės pavadinimą tokį, bet patsai tas pavadinimas ne tur jokios vertės. Sziadien zodis doleris ne

reiszkia jokio konkretiszko daktto, bet yra tiktai kaipo algebraiszkas simbolas, dėl palyginimo vertės vieno produkto su verte kito. Ir czion vertė iszreiszkiama doleriais ir centais, taip pat, kaip tai buvo Tamistos laikūse. Vertė to, ką asz gaunu turėdamas szitą koreziukę, yra atitrukta per komisantą, kuris paženklino ant szitos pusės prekę to, ką asz paėmiau....

— Na o jeigu Tamista panorėtum ką pas savo kaimyną pirkt, ar gali dėl užmokėjimo už tą pavest anam dalį savo kredito?.... — paklausiau.

— Pirm visko.... — atsakė daktaras Leete — musų susiedai nieko netur ant pardavimo, o musų gi kreditas budamas pilnai individualiszkas, ne gal but perliejamas.... Pirm negu visūmenė pavelytų tokį perliejimą kredito daryt, turėtu labai gerai but persitikrinus, kad absoliutiszka dorybė visame pražydėjusi pilnai.... Jeigu ne but buvę kitokio iszėjimo dėl panaikinimo pinigų, tai but gana ir szio fakto, kad netur jie savo vertės, nors ir daugiausiai jų turėtum. Rankose to, ką jūs pavogė arba užmuszė ką, kad jūs gaut, rodėsi jie taip pat geri, kaip kad ir savo kruvinu prakaitu uždirbti... Sziadien žmonės ir dalinasi dovanomis dėl isz reiszkimo pagūdōs ar meilės ar taip ko, bet pirkimas arba pardavimas yra rokūjama už suvis žemą dalyką ir visai netinkantį žmonēm apszviestiem. Pagal mus supratimą, pirkimas ir pardavimas yra visai nedraugiszkas dalykas isz kurios tikt pusės ant ko nepaziurėtum. Moki-na tas patmeilystės ir jieszko. jimo saviszkos naudōs kasztu kitų; draugija, kurios sąnariai tokioje mokslainėje lavinosi, negal lygintis nei su ant žemiausio laipsnio civilizacijos stovinczia tauta....

Toliaus bus.)

Philadelphia, 19 Spal.

Sziadien prasidėjo Seimas „Susiv. Liet. Amer“. Delegatų suvažiavo isz aplinkinių Valstijų į 85. — Pirm atidarymo Seimo visi suėjo į bažnyčią. — Dievmaldystę laikė kun. J. Žilinskas, kuris potam atidarė Seimą. Seimo vedėju (prez.) tapė iszrinktas Kaz. Radzevicze, sekretoriais V. Stagaras ir J. Montvila. Po nekurių apsvarstymų (kurie bus vėliau) prasidėjo paroda lietuviszkų draug., kurioje ėmė dalyvumą į 800 vyrų. Laike parōdos kn. J. Žilinskas padėjo vainiką ant Washingtono stovylos. „Ass Press“.

Margumynai.

— *Alaus statistika* tapo nesenei surinkta, kuri turi savyje skaitlinės tokias: Vokietija iszverda alaus per metus 500 milijonų litrų, Anglija su Irlandija 4700 mili., Suvienytos Valstijos 3200 mili., Austrija ir Vengrija 1350 mili., Belgija iszverda ir suvartoja per metus 1850 milijonų litrų, Prancuzija 840 mili., o didėji Rosija tiktai 400 milijonų litrų. Labu 17,540,000,000 litrų.

Jeigu jautėsi nesveiku, imk vieną CASCARETS, o iszgydys tavę, už 10 ir 20c.

Didelis Balius.

Draugystės szv. Petro ir Povylo bus keliamas utarninke 26 Spalio, (October) 1897 ant salės A. Pacziukonio, Luzernėje, Pa.

Szirdingai užpraszome visus brolius tautiecius o labiausiai jaunikaiczius ir paneles, nes bus tikrai puikus pasilinksminimas, muzykė grajjs visokius szokius.

Įzenga 25 centai.

Komitetas.

Pamėgyk dėžutę CASCARETS už 10c., geriausia autalytoja plauczių ir visų vidurių.

Susivienėjimas

LIETUVOS su LENKIJA.

Drama

Paraszė J. Grinius, 1895 m. Chicago, Ill.

(Tąsa.)

2. Veikme.

I. ATSITIKIMAS.

(Scena perstato pilį Vilniaus, daržas kuningaiksščio, kur atlikdavo zobovas didvyriai).

Jaugalius. Aukse, neužmiršk, kad šiandien nesugėdijtum vardą giminės Olgerdų; daugelis bus kuningaiksščiu, norės su tavim galinėtis.

Olgerdienė. Dukrelė mano Auksute, šiandien pribus kuningaiksčtis Danielius, kuris jau senai trokšta tavo baltos rankelės.

Auksė. Mama, kas mą isz Danieliaus, jug jau asz sakiau jums – tas bus mano vyras, kas su kardu ranko pergalės manę.

Jaugalius. Sesū, Aukse, jeigu šiandien pergalėsi visus didvyrius, tai antrą kartą kada eisim ant kryžiuokų arba lenkų, paskirsiu tavę vadovu mano deszinio sparno.

Auksė. Aczių tav broluželi, asz matau kad tu manę myli, tu žinai jog tik karės ir kraujo praliejimai linksmi manę.

Olgerdienė. Sunau mano, pasakykie mą, kodėl tu tokią blogą paveikslą dūdi savo seser, ar negeriau but, kad apie pacią kalbėtum, o Auksei vyrą pirsztum! Tavo broliai jau senai apsivedę, o tu ko lauki? Argi jau nėra ant svieto mergelės, kuri tavęs butu verta, jeigu nori, kad tavo pati butu gražiause visam sviete, suszaukie gražiauses dukteris bajorų, tu rėsi isz ko iszsirinkti.

Jaugalius. Dūkie mą, mama atsilsj, mislyk apie dukterj, kad gerai už vyro iszleistum.

Auksė. Jeigu tu, brolau žinai kokia tav pati pritinka, tai asz ir pati patropinsiu vyrą pasirinkti.

Olgerdienė. Tegul jus dievai palaimina, nes mą rodos, kad piktos dvasios prie judviejų turi prieigą. (iszeina).

2. ATSITIKIMAS.

(jeina Vaidyla.)

Jaugalius. Sarge pilies, pasakykie ar jau viskas prirengta dėl mano sveczių, ar pribus mano dėdė Keistutis su Vytautu?

Vaidyla. Szviesus kuningaiksčtis, pribus visi svecziai isz tolymų szalių su dovanom, nes naravistas Keistutis ir jojo sunus Vytautas, matydami tavo galybę, kuningaiksčtis, rustinasi ir po tavim dūbę kasa. Mą rodos tik lauke progos, kad su greitumu zaibo ant tavo pylies užpulti.

Jaugalius. Melūji Vaidyla, tai negalimas daiktas, kad mano dėdė, Keistutis, kuris manę savo locnom rankom, da kudikiu, ant sosto pakėlė, ir visada manę gynė nū kryžiuokų, šiandien jieszkotu mano prapulties.

Vaidyla. Szviesus kuningaiksčtis, atsiminkie, jog laikai ir aplinkybės permaino būdą žmogaus. Vytautas, kuningaiksčtis Zemaitijos, gal but, kad prielankus tamstai, nes daugiau paoringas; ant jojo visi žiuri, kaip ant dievaicchio, neprieteliai dreba iszgirde jojo vardą, garbė jojo siekia padanges, o Zemaicziai laiko jį už sunų Mildos. Jam tik reike mą:

žiausios progos, kad apsiszaukti didziu Lietuvos kuningaiksčciu.

Jaugalius. Vaidyla, tu daug supranti ir permatai, da daugiau negu ana lenkė burtinikė; jeigu tiesą tu kalbi, tai sakykie, ką mą darytie?

Vaidyla. Szviesus kuningaiksčtis, atsargumas žmogui nenkenke, visados gerai turėtie kokią paszelpą su kaimynu, kaip tai kryžiuokais, kurie laike kokios karės gali butie pagelba.

Jaugalius. Gerai tu sakai, mano sarge, dievai tav įkvėpė dvasę, per kurę daugiau supranti ir matai nū Krivę. Darykie ką nori, szauk kryžiuokus į pagelbą.

Vaidyla. Szviesus kuningaiksčtis, pirma reike atimtie kuningaiksčtystę Andriui Keistuczių. (Pagirius) o paskui dūsime rodą ir Vytautui.

Jaugalius. Gerai Vaidyla, daryk vardan mano, kaip iszmanai.

Vaidyla. (iszeidamas) Dabar esu laimingas, ir asz neužilgio vardą kuningaiksčcio įgysiu.

3. ATSITIKIMAS.

(Jeina kuningaiksčtis Danielius, Skirgela, Davoina, Aukse drapanose didvyrio, kuningai ir bajorai. Visi jie szauke: Lai gyvūja kuningaiksčtis! hura!!!)

Danielius. Garbingiausės isz giminės Olgerdų, dievai palaimino tavę, suteikė tav garbę ir galybę, mes, tarnai tavo sveikiname tavę kaipo pergalėtoją mūsų neprietelių, geidziame tav galingos, kuningaiksčtis, garbės ir laimingo vieszpatavimo ant Lietuvos.

Jaugalius. Gūdotini mano svecziai, šiandien diena pas-kirta dėl pasilinksminimo ir sudėjimo aukų dėl dievaitės Vaisgamtos, kuri mus apdovanoja javais ir augalėliais.

(Toliaus bus)

Mythai. pasakos ir legendos Ziamaicziu.

Surinkti ir iszleisti per D-ra Edm. Veckenstedta,
vyresnyji senoviszku kalbu mokytoja prie Nikolajaus
gymnazijos Liepajuje (Kursze).

Lietuviszkai iszguldė J. Szliupas, M. D.

(Tąsa.)

16. Perdoytas¹⁾

1. Perdoytas yra vieszpacziu vėjų; savo buveinę jis turi oro name.

2. Kada vėjams, kurius Perdoytas yra sukiszęs į sziksz-

1) ar nū žodžio „pardūmi“ pareina?

Harikusch: „Rusiai tikėjo, kad Dievas smarkaus didumo stovjis paryje, ir kur-link jis nusikreipias, ten taip-gi kreipiasi vėjai. Jeigu jis esąs piktas, tai jis žuvis iszvaikas, net iszgalabyjas“. Frenzel'is-gi nori vardą iszveikti nū „per“ ir „duju“ (duji, duti), baje valedė *efflatus, tu-gidus*. K. Schwenek atmeta szitą etymologiją ir padūla taip-gi mano užmuntąjė, vienok vadina ją neisztikima. Dėl Perdoyto kaipo dievo vandenis ir žuvių asz neturia darodymų manose pasakose ir mythūse. Schwenek sako: „Pardūtojas yra pirkliu ir lengviai galėjo skaitytiesi už jurinį dievą pirklybos“. Tegul bus man pavelyta prieg tam patėmyti; kad Perdoytas taip-gi mano dar neapskelbtūse mythūse bei pasakose užtinkamas yra kaipo davėjas tulų lobių ir dievas visokių iszradimų. — Ar gal Perdoytas tapė suambrintas isz Perdūtojas? Szl.

ninį maiszą, pasiseka isztrukti isz tojo, tai Perdoytas vejasi paskui jų ir pliekia jųs, kada pagauna ir vėl į maiszą sukemsza.

3. Žiamaicziai pasakoja, kad Perdoytas yra vyras su auksiniais plaukais ir auksiniais nagais. Seniaus 29 dieną Birželio jam szventę szvedavo; toji diena vadindavosi „diena gūzinių“. Koznas Žiamaitis dėl tosios szventės dirbdavo kėdę ar skūmę, kurią mažiausiai dirbdavo per tris sąvaites ir paaud kaudavo savo trinsą Perdoytui su pasitikėjimu, kad Dievas taip-gi pas jį ateisys ir paliks ant kėdės mielą szeimynos sąnarį arba ant skūmės turtus, kuriūs ans visūmet turi su savimi.

17. Derpintas¹⁾

1. Tykus žmogus gali laukti nū Derpinto ko gero, o arzus žmogus – pikto.

2. Kada du buru savo tarpe barasi ir tolumoje pasirodo ugnis, ar tai ant žiamės, ar virszuj' vandens ar ore, tai jie turi tūjau pasidūti rankas ir susitaikinti, kitaip isztiks jųs neganda. Mat ugnyje esti Derpintas, arba Derpintas pats yra ugnimi.

3. Kada du žmonių susipyksta, tai Derpintas jųs stengiasi iszvylioti į lauką. Jeigu jam tai nusidavę yra, tai jis umai pasirodo ir sutaikina besipykstanczius.

18. Gandas (Gondu)²⁾

1. Kretingoje vieną kartą gyveno bagotas buras, kurs turėjo labai gražią dukterį. Vienas jaunas buras buvo į ją isimylėjęs, ir mergina taip-gi mylėjo jį, bet tėvas nenorėjo sutikti ant susitūkimo jųdviejų, nės jaunasai buras buvo labai bėdnas. Tad jaunikis parėjo į desperaciją: jis atsisveikino nū savos merginos, nuėjo į girę ir ketino pasikarti. Jau buvo jis virvę prisiriszęs prie szakos medžio, kaip sztai jis iszgirdo užimą ore ir kad augsztyt pažvelgė, jis iszvydo ugninį debesį atitraukiant. Isz tojo iszėjo vyriszkis, apie kurį liepsnos plendėjo, ir tarė jam: „Asz esmi Gandas, szventoji dvasė, lipk į debesį ir vaziuok drauge su manimi, tai bus tavo laimė“. Jaunasai buras, pametinas savo ketinimą, vaziavo su Gandu ugniniame debesyje per orą. Galiaus debesy susileidė ant gražios, labai derlios dirvos. Ten stovėjo valyvas namas, kuriame buvo visi reikalingi namų baldai, tvartūse

1) *Lascius*: Derfintos pacem conciliat.

Schwenck: Lietuviszkoje kalboje nėra raidės f, ir todėl Derfintos yra tūmi sunkiaus paaiszkinamas vardas.

Mannhardt: „Misliszkasis Derfintos bene galėtu suvestas buti su suambrinimu isz Derintojas arba Derintojis (nom. agentis nū derinti, conciliare, componere, pacificare Sz. 76, suderintojas arbiter, reconciliator, pacificator, S. 2. 75)“. Asz-gi mislinu apie žodį tarpinu, tarpininkas.

2) *Lascius*: Puellae quoque quendam Gondu adorant et invocant. *Schwenck*: Gundyti ženklina mėginti, bandyti, į pagundinimą vylioti. Slg. prieg tam *Nesselmano*: Sugundau [į porą suvedu], sugundumas (susitūkimas). Prof. *Bezenberger* czion patėmyja: „Szitas paaiszkinimas yra nenutikęs dėlei o. Gal reikėtu Gondu priimti prieszprysziais su neganda?

Slg. *Hanusz*: „Tyka ir postuvis, dėl paveizdos, jųjų dieviszkoji personifikacija (įpatingai pas senovės Rusus) rasdavo mythiszkoje ypatoje Uslad arba Oslad [gal-but nū slaviszkojo Oslada – pasaldinimas, ośladzać arba oślodzić – pasaldinti], draugiszkas linksmybes Go(n)de arba Hode [subintell. Bog arba Boh, tai yra Dieve Czesnių, — Hod ženklina: pripilikus laikas, iszkilminga czesnis, vaiszės, pūta]. Slaviszkamjam Godui atsako lietuviszkoji dievė Gondu“.

Man-gi rodosi, jųų Gondu gali buti suambrinimu isz Gaudas arba Gundas. *Szl.*

buvo galvijai ir viskas, ko reikia prie ukės. Gandas liepė jaunamjam burui iszlipti isz debesio ir pasakė, kad jis dovanojas jam dirvą, namą ir kiemą ir viską, kas jame randasi. Potam paszaukė oro dvasę Algį ir paliepė jam pargabenti nūmylėtinę jaunojo buru. Potam Gandas pasikėlė į dangų ugniniame dedesyje.

Oro dvasė Algis parbogino dukterį buru baltame debesyje ir toji isztekėjo už savo mylimojo. Abudu gyvero ilgai ir laimingai drauge. O szalis, į kurią jie tapė Gando ir Algio nugabenti, gulėjo netoli nū Romos.

2. Tulame kaime gyveno vieną kartą buras, kurs turėjo labai gražią dukterį. Sztai vieną vakarą vyriszkis įėjo į grinczią buru ir pirszosi prie rankos ano dukters. Vyriszkis iszsižiurėjo laukinis, ir kada-gi ans prieg tam burui buvo nežinomas, tasai anam atsakė. Bet jo dukterei svetimasai labai patiko ir ji tėvui pasakė, kad ji už jo, o ne už kito, norinti isztekėti. Savo nusiminime buras sukvietė visus savo gentis. Tiejie stengėsi visokiu budu atkalbinti merginą nū jos pakeitinimo, tacziaus toji nesidavė. Tada gentys nutarė merginą prigirdyti artimoje upėje. Jie taip-gi nustumė merginą į upę, bet koks buvo jų nusistebėjimas, kada pamatė, jųų vyriszkis ją pasigavo savom rankom ir nugabeno ant kraszto. Tasai gi vyriszkis buvo svetimas, kurs pirma buvo pirszėsis prie merginos. Gentys greitai smuko namon, svetimasai sekė paskui su mergina. Kada tūdu įėjo į grinczią, duktė buru pamatė, kad jos gentys negali nei isz vietos krustelti ir kad jųs vargino smarkus skausmai. Svetimasai tarė jiems: „Asz esmi Gandas, asz merginas mėgstu ir asz jas apginu: jus ne pirma apleis skausmai ir ne pirma jus galėsite pasikrutinti, kaip kad merginai czion busite pavelyję isztekėti už manęs“. Žmonėms nėko daugiau neliko kaip dūti norėtąją pavelenę. Tūjau jie buvo valni ir skausmai pasiliovė. O Gandas prasiszalino isz ten su mergina. Abiejų nėks daugiau kaime nebemate.

17. Žoline¹⁾

1. Žolinė yra jauna ir graži, ji yra augszto, graksztaus augumo.

2. Vieną kartą buras nū Kalvarijos pamatė Žolinę. Ji nesziojo ant galvos vainiką, nupintą isz žalių lapų, o jos draubūzis buvo gelėmis papūsztas.

3. Kad vaikas ir mergina mylisi, tai Žolinė sergsti jų meilę.

4. Žolinė mėgia pributi į suzieduves ar į svodbę.

1) Mano dar nespausdintame rankiuje mythų ir pasakų randasi Žilinė [ar gal Szilinė? *Szl.*], „dievė pavasario arba dievė jaunystos, kuri viens-typiams, valyviems jaunikaicziams ir mergėms atnosza gražias geles“, — tai-gi be abejonės tiktai kita forma žodžio Žolinė.

Slg. *Praetorius* pas *Mannhardt*ą: „Želus yra garbinamas, idant žolė gerai augtu“ [Želus, pareina nū želti. S. 47. *Silincius*, *Zilinitius*, *Zilincius* nū žilinu azūt žalinu, žalintojas, jeigu nereiktu mislyti apie iszvedimą nū szilas, szilinis, szilynas], ant to *Mannhardt* S. [138] 61. Czion asz turiu paminėti vardą *Dziedzilia*, kurs man sako ženklinąs tą paczią esybę. *Hanusz* stengiasi parodyti, kad slaviszkoji *Cica* yra mater *mammella*; *Knauth* ją lygiai stato su *Ceres*. Slg. *Grimm*’s *D. Mythol. und Cisa*. *Hanusz* toliaus traukia: „Długosz vadina ją *Dziedzilia*, arba *Zizilia* nū deminutivo *Cicek*, *Cyck*; *Kaisarov* *Didilia* [nės cica rusiszka vadinasi *titok*]. Tacziaus galimu yra daigtu, kad tas vardas turi kitokią kilmę, ir jai tenka tiktai jos identiszkume su *Lada*“.

(Toliaus bus)

Atsaukimas.

Waterbury, Conn. „Vienybeje“ 1895 m. num. 51, ant puslapio 611 buvo korespondencija isz Waterbury'o kurioje buvo uzgauta vienos zmo-gystos M. P. szlove.

Tai-gi meldziu gud. skaitytoju kurie atmenate tai, persi-praszau visy uz mano tokj ap-sirikima nes isz nesupratimo ta buvau paraszę į virszui paminęta num. bei puslapi.

M. D.

Saulės spinduliai ir ligas gimdancios bakterijos.

Neseniai mokslinciai persi-tikrino, kad saulės spinduliai naikina ligas gimdancias bak-terijas, szalciai-gi ant jų ne turi įtekmės, jie ligos gimdan-czių bakterijų ne užmusza. Likosi isztirta, kad vandenys saulės spindulių apszviesti, nor nū tų spindulių iszyla, vasaros laike maziaus turi bakterijų negu ziema. Priezastis to yra ta, kad saulės szviesos spindu-liai, ypacz-gi užsilauzianti, ne szilti, bet taip vadinami che-miszki, taigi mėlyni ir violeti-niai spinduliai pavojingi ligas gimdancioms bakterijoms, jie greiciaus isznaikina jas czys-tame perleidziancziam saulės spindulius vandenij' negu tamsiame. Jau neseniai pasi-mirę prancuziszkas mokslin-ciaus, Pasteur, užtėmyjo, kad iszkilusios į orą bakterijos daugumoje yra ne gyvos, jas užmusza saulės szviesos spin-duliai. Ant augstų kalnų virszunių paprastai ne daug yra ligas gimdanczių bakteri-jų. Priezastis to yra ta, kad ant augstų kalnų virszunių pajiega saulės szviesos spindu-lių yra didesni negu žemiaus, jie ant kalnų daugiaus isznai-kina tų bakterijų ir per tai oras ten sveikesnis, limpan-czios ligos, marai todėl ant augstų kalnų atsilanko retai. Tik bakterijos karsztligės ne-sibaugina taip saulės spindu-

lių, jos veisiasi greiciaus van-deni saulės spindulių apszvie-tame. Matote todėl, kokį ge-radėjingą darbą atlieka saulės spinduliai: jie naikina ligas gimdancias bakterijas, iszva-lo nū jų orą, kuriūm mes kvė-pūjame ir daro ji sveikesniu. Nepavydėkite todėl ruino sa-vo kambariūse tiems geradė-jingiems spinduliams, leiskite jų kū daugiausiai, statydami namus, dirbkite kū didziausius langus, idant per jų daugiaus saulės spindulių persigriebti galėtu!

Lenkiszkos knygos

maldu, pargabentos isz užmarės. Gaunamos pas Jūz. Pauksztį.

- Westchnienie duszy pobożnej, zblór nabożenstw i piosni z przydanem Drogi krzyzowej, Gorzkicia zali i psalmow \$1.50. Zloty Oltarz czyl zblór nabożenstw dla chrześ cian i katolików \$1.30. Oltarzyk czyl zblór nabożenstwa dla mlodziyzy katolickiej 70 c. Wyborek nabożenstwa dla mlodziyzy katolickiej 50 c. Maty zloty oltarzyk dla pobożnych dzieci katolickich 45 c.

Kningos

pargabentos isz užmarės: Maldu knigos,

- Mazas at'keo altorius, Miszių maldos su abrozė-liais (mazam formate) krizstolinu apdaru 6) ct Szagrino " " " " 50 c. Anko Altorius, arba Szaltinis dangiezku skarbu 2.00 iki 3.00. Garbe Dieuwj ant auksztybės " " \$1.50. Balasas Balandėlis 1.25c., 1.50c. ir 2.00c. Kninga giesmių arba Kanticzkos " 75c. 150 Psalmu Dowido karaliaus ant pavelsko kanticzkų 75c. Istoriszkos dvasiszkos italpos knigos, Gyvenimas Vieszpaties Jozaus Kristaus, 75c. Istorija seno ir naujo Istatymo su abrozėl. 15c. Istorija seno, Istatymo " " 25c. Gyvenimas Marijos " " 30c. Menuo szweiczis isios Marijos Panos 30c. Sopulej Motya is Diewo " " 30c. Ewangelijos supunkelis apdarais 1.00c. Gyvenimaj Szwentuju, ant visų metų kożnos dienos, pirma, antra, trezcia kotveta ir penkta dalle už kożną dalį po " " 65c. Gyvenimas szv. Benedikto Labro " 10c. Stebukiai Dievo Szvencz. Sakramente 40c.

Istoriszkos knigos svietszszkos italpos.

- Oltipos " " " 25 c. Robinsono " " " 25 c. Kantrios Elenos " " " 20 c. Lementorius su poteriais ir mistranturais 10 c. Istorija Lietuvos " " " 30c. Istorija Suvienytų Valstijų Amerikos konsti-tucija " " " \$1.00. Trumpa senovės Lietuvos Istorija 10c. Apilėkrazzitis kun. Potravycziaus į Vilniaus džiakonystės knaingus 1870 m. " 5c. Už ką mes lenkams turime būti dėkingi arba nadedkingi, graži knigutė kurioje apraszta visi mūsų prietikiatai su lenkais nū pat krikazto Lietuvos 5c. Žiponas bei žiponė " " " 40c. Žirgas ir vaikas " " " 20c. Vyntas didis Lietuvos kunjzalkaztis 30c. Aple senovės Lietuvos pilis " 10c. Kanklės lietaviszkos dainos keturioms balsams (su natomis) 20c. Amerika pirtyja (komedija) 10c.

- Aple kalbų pradzią " " 5c. Budai gydymo ne czurij ligų " 25c. Ką daryti, kad svetki butume ir ligal gyventume 50c. Kas yra, o kas bus? Zvil gis ant szlų dionų ir į atelgų 5c. Krumplių Jonas, apysakolė " 5c. Koletas zodzių apie nežmoniszkus maskolij dar-bus kražiūso ir aple sudyjimą kraziezių Vituluje 5c. Koletas raztų aple kražių atsitikimą 10c. Tamoszius besotis apysaka 5c. Kalba dviejų žmonių kazimiero ir Antano aple katalikų bažnyczios pamatą 5c. Lietuvos kanklės (eilomis razz.) 10c. Pamokslai aple sūdą Dievo, piktą, dangų ir nekaltą prasidėjimą Szv. Panos Marijos 10c. Pamokslai ir Ganytojaus kalbos sodlecziams, kni-ga pirmoji, apima latką nū pirmos nedėlios Ad-ventų iki pelenų dienai! (pamokslai koznam nedėliteniai) \$1.25c. Trumpi pamokinimai ir rodos, pagal kurias turi oigtis kiekvienas žmogus 10c. Lietuvos gaspadinė arba pamokinimas kaip su-vartoti Dievo dovanas, paraszė žmona. Antras izleidiimas pagerintas 15c. Final rjū gyvenimas, viensėdis ir pirmutinė szalna 10c. Pavargolė ir kaip gyvona kynai, apysakos 10c. Andersono pasakos (su abroz) 15c. Gydiklos nū balmės myrio " " 20c. Mielja ir žledas " " 25c. Naujausia sapnų knigolė " " 50c. Ženybos patikų Miko " " 5c.

Knigos poetiszkos.

- Senkams Jurgis " " 15c. Vitolloranda, pulkus poematas isz senovės lietavių gyvenimo, 2 knijos 1.25c. Dėnolaczių pavasario linksmybės 10c. Konradas Valerodas " " 10c. Pėvyvyszkos giesmės " " 5c. Jėkannos dainos " " 5c. Naujos dainos " " 10c. Birutės dainos " " 10c. Pėvyvainių giesmės " " 40c. Petro Arnaios razzai — eilės 10c. Pagirėnų gobtuvės — teatraliszka 10c. Ponas ir Mužikai, Drama penkiose permainose, paraszta Aleksandro Gužuczio, 15c.

Apysakos.

- Patangos Juze, linkami skaltymai " 20c. Kas tolybė tai nemolas pulkios apysakolės isz lietavių gyvenimo 15c. Historije aple gražų Mageloną, dukterį karaliaus isz Neapolio ir aple Petrą kareivį 20c. Pajudikime vyrat žemę, pulki apysaka paraszta patrijotiszkoje dvasėje pagal vengrišką pono A. isz B. autoriaus knigutės „Kas tolybė tai ne molas 15c. Paaka apė Szaltabuzius (Jėvinga) 5. Žiemos vačaro adynolė, vokliszkom raidėm 20c. Mužikolis " " " 15c. Valkų knigolė " " " 15c. Ant Nakvynės " " " 5c. Kalmyų pasaka 5c. Kaukazo belaisvis 5c. Kur m ilė, ten ir Dievas 5c. Kas kaltas 5c. Negirdėtas daigtas 5c. Pasakojim is aple valtą ir jo razztiną 5c. Saisis Matriczas 5c. Vakaris Pilviko pirktolė 5c. Gyvenimas Stepo Raudnosio ir kiti naudingi akatymai (kotveta dalle „Szlaubėnyszko Senelio“) 15c. Parmazonas arba Balsamas Dievo Rustybės 12c.

Mokliszki rankvedziiai ir kitokios knigos

- Kninga Ili izst-moklino visaszvietinės kalbos 15 Aple buvimą Dievo " " 5c. Irlaszznikas priverstas motavotis " 15c. Pamokslai aple truaą " " 5c. Paimdas ir mūsų žydat " " 10c. Izkala su kalba " " 20c. Priezazazris " " 20c. Kaip įgti pinigų ir turta " " 20c. Jetybė 5c. ir 10c. Jėnių Ildė graži pasakutė kur izrodyta, Aple žemę ir kitas svietas, jų buvį ir pabalgą 75 c. Aple Ivali svieta slogina maskolij valdžia 5c. Aple Dangų " " 5c. Final rjū gyvenimas, ir pirmutinė szalna 10c. Lietuvos gaspadinė 10c. Žodynas kun. M. Miazino \$200. Naujas elementorius (1895 m.) apdarytas su puikiais pavelskais 15c. Trumpa peržvilga lietuvystės darbų Amerikoje 20c., dėl perkupczijų po 10c. Kalendoriai ant 1889 ir 1890 m. po 10c.

- Lietuvystės praotė, dabartis ir ateitis 25 c. Hyglena arba mokslas aple užlaikymą svelkatos 35

Ivairios dvasiszkos knigos,

- Pamokslai ant didziųjų metinių szvencų ir di-dziolos nedėlios, 50c. Tiesos Zodžei, 35c. Filiotea arba kelias į maldingą gyvenimą 50c. Pokilis Szventųjų " " 15c. Izsguldimas metiniu szvenczių labai naudinga knigolė 10c. Mokslas Rymo kataliku " " 40c. Kas yra griekas? " " 15c. Nekaltybė " " 20c. Vartai dangaus " " 15c. Pekla, arba amžinas pragaras 75c. Arleika yra nūdai; su ilustracijomis 30c. Garsas aple bažnybes Dievo sūdo 25c. Baktas į dangų " " 15c. Didžioji nedėlia " " 5c. Kaip Sumenija nuspakajiti " " 15c. Vadovas į dangų " " 40c. Prisigatavojimas ant smerczio " " 40c. Draugija dēl duszių " " 5c. Lietuvoszkos miezios " " 10c. Kasdieninės Maldos 5c.

Notos dėl partapijono.

- Varpelis [valčas] 30c. Dėdienė [polka] 30c. Sudiev [mazurka] 40c.

Paveikslai [abrozai].

- Kražių skerdynė 50c. Paveikslas Gedimino 30c. Paveikslas Vytauto 25c. Paveikslas Litanijos 25c. Visoki Abrozėliai su maldelėmis po 5centus

KNINGOS

EOCNOS SPAUSTUVĖS.

- Lietuvos Istorija, nū seniausių gadynių iki Gedimino D. L. K., paraszta 1850 m. Simano Daukanto. Kninga pirma, gaunama už 1.50c. Budas Senovės Lietuvos Kalėnų ir Zemaiczų paraszta Simano Daukanto, gaunamas už 1.00. Istorija Katalikų Bažnyczios, " 1.00. Europos Istorija su žiamaplais " 50 ct. Lietuvoszkos DAINOS isz visur surinktos 200c. Pasakojimas Antano Tretninko paraszė vysok. Zemaiczų Motiejus Valanczianskas, 25 ct. Ponas Bartkus, paraszė kun. A. Burūs, 20 ct. Dievaitis, apysaka szios gadynės 1.00 ct. Apleka Dievo " " " \$1.00. Auksa Verszis, labai puiki drama " 20 ct. Du pulkus apraszymaj aple nedorybą zydo ir piktą augynimą wajku \$1.00. Eglė, zalczių karalio ir Izgriovimas Kauno pilies 1863 m., du pulkus dramatai paraszti Aleksandro Gužuczio, 25c. Gyvenimas Genavaitės. Pamokinanti ir labai oujudinanti apysaka isz senovės laikų 50 ct. Historije gražios Katrukos ir jos visoki " " " atsitikimai 10c. Hist-orije isz laiko Francuzkos " " " vainos Afrikoj' 30c. Isz po budelo kalavijo ir Kajimas, dvi pulkios apysakos, ant lietuviszko perdėjo V. Stag. 40c. Istorija Septynių Mokintojų " " " ir Lietuvos Sapnas 50c. Jurgis Mitoslawskis " " 80c. Juozapas Konuszawskis, arba kankinimas Unijotų po valdžia maskoliaus 50c. Kabalas talpinantis savyje visokius užminimus ir ant jų reikalaujantį atsakymą 10c. Konstitucija dėl darbinjų " " 10c. Namelis pustelniko " " 75c. Nedorybes Rymo Ciesoriu, historije isz lajko " " " ponawojimo Nerono 80 ct. Pujkus apraszymaj tikru atsytikimu isz " " " czesu wajnos 1863 metu 40 ct. Prawdnikas angelskos kalbos neabdar. \$1.00 " " " abdarytas \$1.25. Pujkus apraszymas aple Lietuvą " \$1.00. Rinalda Rinaldinas " " \$1.50 ct. Senoves apraszymas aple Duktery " " " Filypo Karejwio 50 ct. Sumezymas arba bajme tury dydeles akis 15 ct. Pykra tejsybe isz Suwalku gubernijos 15 ct. Szwiesa Dievo " " " 65 ct. Titkus Persų Karalius, " " " 25 ct. Užaystanawik ant to goraj " " " 50 ct. Witas ir Korynna historije isz lajko persekioji Bažnyczios S. per Deoklecijana 95 Aple Joną Twarducką garsų burtiną ir jo dar-bus sykiu su apraszymais aple burtus 25c. Koletas zodzių aple lietuvius ir naudingi pamo-kinimai dėl lietuvos žmonių 10c. Pamokinanti apraszymai isz gyvenimo žmonių ir visokios rodos 15c.